

SITUATION

S

T

#269

FEBRUARI 2020
ÅRGÅNG 25

PRIS: 60 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

*"Som ung ville jag
aldrig gå under, jag ville
leva, ville lyckas här i livet"*

Leif Andréé

LOTTA BORG SKOGLUND | EMIL DAHL | REMAKEBOLAGET | ULF IVARSSON | AGNES MOHLIN

NALEN

AMIGO THE DEVIL

TIS 3/3

MERKULES

ONS 18/3

ANDY SHAUF

ONS 1/4

KRIS ALLEN & DAVID COOK FRE 24/4

GIANT ROOKS

TIS 12/5

FRAZEY FORD

FRE 22/5

REGERINGSGATAN 74, STOCKHOLM. INFO & BILJETTER PÅ WWW.NALEN.COM 2020

INNEHÅLL

FEBRUARI 2020

Lotta Borg Skoglund

I sitt jobb inom psykiatri har hon sett många tjejer som inte fått korrekt diagnos, som inte fått rätt förklaring till sitt mående. Med boken *Adhd – från duktig flicka till utbränd kvinna* vill hon låta flickorna ta plats.

Sidan 14.

MAGNUS SANDBERG

MARTINA HOLMBERG

Remakebolaget

Med skärvor av porslin, kakel, speglar och glas, tillsammans med lokalbor i Gubbängen och personer som arbetstränar, skapar de kollektiv offentlig konst.

Sidan 30.

Krönika: Ulf Stolt

Och stjärnorna vakar.

Sidan 13.

Omslag #269

Anneli Hildonen
fotograferade
Leif Andréé.

ANNELI HILDONEN

"Jag var inte hans son, påstod han: "Du är inte min son, du är Arne Pjattens son."

Den 1 november 1988 klockan nio på kvällen ringde **Leif Andréés** biologiska pappa – typograf och kassaskåpsprångare – och sa att han skulle stämna honom och mamman på underhållsbidraget.

Sidan 20.

ALLTID I SITUATION STHLM

7 Brijant

Agnes Mohlin, konstnär/arkitekt.

10 Gata fram och tillbaka

Warfvinges väg, Stadshagen.

12 Situation Waldersten

Månadens bild av konstnären Jesper Waldersten.

45 Korsord

Lös månadens kryss.

46 Svepet

Ulf Ivarsson, Lukas Wigardt, Tasha 17K med mera.

48 Dåtid Sthlm

Februari 1980.

GATUPLANET

5 Säljaren

Stefan Demetri, Slussen.

18,28 Med tegna ord

Säljarnas sidor – texter från gatan.

38 Min Plats

Rose-Marie, Kalhäll.

40 I gatuplanet

- Blixtjobb i ny regi
- Hanningen prisas av CAN
- Radio Totalnormal kör vidare.

SITUATION

REDAKTION Chefredaktör och ansvarig utgivare Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-54595390 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se

Art Director Johan Olsson **Webbredaktör** Jenny Lindroth **Medverkande fotografer och illustratörer** Anneli Hildonen, Martina Holmberg, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten.

För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se

Tryck V-Tab 2015 **Räckvidd** 99000 läsare (Orvesto konsument helår 2018) **Upplaga** 14 200 ex/mån (TS helår 2018) **ISSN**: 1400-4437 **LEDNING & ADMINISTRATION** VD Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-54595387 **Address** Timmermansgatan 38, 118 55 Stockholm **Tel** 08-54595381 **Fax** 08-6687909 **Organisationsnummer** 55 66 49-1071 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 25 59 89-6 bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET Verksamhetschef, sociala verksamheten Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-54595388 **Samordnare** Ingemari Olofsson, ingemari@situationsthlm.se, 08-54595381, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-54595381 **Telefonnummer distribution** 08-54595381 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8–15

Organisationsnummer 8024 11-1497 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 28 19 18-3 bg. 5357-3259 **ANNONSERING & PRENUMERATION** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-54595394, Catharina Persson, catharina.persson@mediakraft.se, 070-421 02 80 Robert Wallner, robert.wallner@mediakraft.se, 070-992 53 43 **Privatprenumeration** 11 nummer

kostar 660 kronor **E-post** situationsthlm@pressdata.se **Miljö** Plasten runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och ska lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.

Visa kollektiv- kurage.

Din uppmärksamhet gör skillnad.
Ring SL:s trygghetsnummer 020-120 25 25
så är hjälp aldrig långt borta om någon
stör eller förstör. Vi svarar dygnet runt och
skickar trygghetspersonal dit det behövs.
Att resa kollektivt är att resa tillsammans.

FAKTA HEMLÖSHET

33 250 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor inom den sekundära bostadsmarknaden och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

I Stockholm vistas enligt den senaste mätningen 7 247 hemlösa personer och av dessa lever 1 558 i akut hemlöshet.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningssäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skri-varverkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Närmare 80 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

"Jag tycker det är ett arbete att sälja tidningen, jag är stolt över det."

Stefan Demetri

Hur påverkas du av Slussen-ombyggnaden?

– Ibland stör inte ljudet så mycket av arbetena. Men folk som köper tidningen tycker det är lite jobbigt ibland, säger de. Men de har ofta bråttom förbi Slussen.

Du medverkade i tidningen under vinjetten Min plats för några nummer sen. Några kunder som kände igen dig?

– Ja. En del. De tyckte det var roligt att jag var med i tidningen. Det var några som kom förbi och hälsade och sa att de kände igen mig i tidningen.

– Jag tycker det är ett arbete att sälja tidningen, jag är stolt över det.

Stefan Demetri har sålt tidningen vid Slussen senaste månaden, han säljer också vid Söderhallarna ibland. Han är stolt över sitt arbete.

Situationist

Har du tur levererar Jimmy ett skämt vid köptillfället.

Låt *Situation Sthlms* säljare bli en del av ditt sociala medieflöde. Följ oss på Instagram: @situationsthlm.

SAGT I SOCIALA MEDIER

INSTAGRAM @ewatuneback **Ni är fantastiska som står och säljer fastän det är motigt. Ni lyser upp när man vill köpa, det är lycka för oss att skänka er lite glädje.**

INSTAGRAM @ulfgrotz **Jag är med er mina bröder och systrar, vi gatans barn.**

FACEBOOK @Fredrik Claesson **Sveriges överlägset bästa "säljkår", alla kategorier!**

FACEBOOK @Else Loweskog **Usch ja det är många som supit och knarkat bort barn, föräldrar och pengar. Det går inte att förstå för någon som inte varit där själv.**

Instagram: @situationsthlm

Facebook: Situation Sthlm

Twitter: @SituationSthlm1

UR ARKIVET: # 202, JUNI 2014

I det som skulle visa sig bli **Kents** sista magsinsintervju som band, berättar de bland annat om Stockholm och den romantiska bild av staden som nu definitivt lagt sig, kossan 548:an hos miljöbonden **Sara Dandvind** i Huddinge ger 50 liter mjölk per dag och **Jessica Hallbäck** är både dj och formgivare. Vinterviken i Aspudden är ett av Stockholms tio mest förorenade områden, på Ekerö bryter man arm och tydliga händer det att morsan drar ur sladden till datorn under pågående SM-kval i E-sporten **Starcraft**.

Nina Ramsby debuterar som poet, **Sven Lindqvist** är inte lika arg som 1957, **Cecilia Johansson** är på väg att bli landets första riggmästare och **Timbuktu** släpper *För livet till döden*. Stadsmuseet visar Uniteds Stockholms of America av **Charlie Bennet**, **First Aid Kit** släpper *Stay Gold*, **Thord Eriksson** kommer med boken *Folk dör här* och **Stina Hjelm** tecknar sitt dåliga samvete.

@Sören Pennerud (via Facebook):

Våga belysa när man misstänker att en närstående blir utsatt eller utsätter en medmänniska för psykisk/verbal/kroppslig misshandel!

Kommentar gällande reportaget om våld i nära relationer bland hemlösa i #268.

Ledare

Monologer, mosaik och hjärnkoll

NÄR LEIF ANDRÉE flyttade med sin simtränare upp till Sundsvall för att komma bort från våldet och alkoholen i hemmet i Aspudden, så ordnade simklubben att han kunde gå och äta mat till subventionerat pris varje dag på Kapten Kroks restaurang i stan. Han jobbade i mjölkkylen på Åhléns – "det var ett skitjobb men jag älskade det" – och när ha skulle betala notan första gången så grävde det till lite väl djupt i plånboken.

Så han köpte *Vår kokbok* med personalrabatt för sin första lön

från Åhléns där han jobbade.

Sedan läste han den från pärm till pärm, som en roman, två gånger rakt igenom. Sen satte han igång.

– Jag kunde laga lite mat. När farsan dog bröt morsan ihop så jag lärde mig någorlunda att göra köttfärsås, koka potatis, göra gröt – vi åt gröt hela tiden, morgon och kväll.

Som planen ser ut nu ger han från slutet av januari och i februari de nio sista föreställningarna av den hyllade monologen "Leif" i St Paul på Mariatorget.

PSYKIATRIKER LOTTA BORG

Skoglund vill med boken *Adhd – från duktig flicka till utbränd kvinna* få igång ett samtal. Om adhd, diagnoser och om skillnaderna som råder mellan kvinnor och män.

Remakebolaget återvinner både saker och människors kraft. I Gubbängen pågår senaste projektet, konstverket "Dåtid-Nutid-Framtid".

Desutom – Erik Dahl jonglerar med balans, Ulf Ivarsson gör något med en bas som ingen gjort tidigare, Agnes Mohlin smyckar

ett hus och Lukas Wigardt har gjort dokumentärfilmen *Stockholm folkanda* om undergroundscenen.

Och läs om Marias gamla orgel – vem minns inte hennes ivriga väckelsesång på Plattan – på sidan 48.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Av sten, granit, diabas och stål har konstnären och arkitekten **Agnes Mohlin** gjort ett offentligt konstverk till ett boende i Farsta.

DET ÄR ETT väldigt högt hus som står mot ett berg, från andra våningen går en bro till en uteplats vid berget. Under den bron är entrén till hela äldreboendet. Så jag har kunnat göra ett konstverk på tre våningar.

– Man får den här vertikala linjen, att konsten kan följa med huset upp fast det är utomhus. Många av de här vårdavdelningarna är slutna, men de boende kan ändå se konsten, den syns från deras allrum. Jag ville att man skulle kunna se konsten även om man inte kunde ta sig utomhus.

– Det är gjort i sten, röd granit, svart diabas och rödlackerat stål. Jag har jobbat nästan uteslutande med sten de senaste sex åren. Jag har gjort hård och tung konst sedan jag gick på Konstfack egentligen. Jag lockas av att det blir beständigt, det är liksom ett allvarligt material. Här på äldreboendet tyckte jag det var lämpligt eftersom det är utomhus och är ett bra material att ha utomhus, tåligt. Det är skärvor av urberget jag karvat bilder och tecken i och bearbetat och polerat ytan på.

– Just för att det är ett projekt i en ganska hård miljö vill jag att de ska synas bra på avstånd, starka kontrastfärger med det röda stålet, men kommer man nära är det väldigt taktilt och pilligt och man kan följa det med handen om man har svårt med synen.

BERÄTTAT FÖR **ULF STOLT**
FOTO AV **MAGNUS SANDBERG**

HUVUDSTAN

116

samtal per dygn har stödtelefonen hos Kvinnofridslinjen besvarat under 2019. Kvinnofridslinjen drivs av Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet och Akademiska sjukhuset på uppdrag av regeringen.

42 405 samtal besvarades under 2019, en ökning med 16 procent mot året innan. Den 30 december besvarades 204 samtal, den högsta siffran någonsin under ett dygn.

Braincamp på Fältöversten

HJÄRNGYM Tekniken används redan av NASA och toppatleter och kan ge bättre koncentrationsförmågan, impulskontroll och sömn. I vår lanseras hjärnträningsprodukten Mendi för allmänheten, men kan smygtestas i Fältan Braincamp – Sveriges första hjärngym.

Ett träningspass på 30 minuter sker med hjälp av ett pannband runt huvudet som kopplas till ett träningspel i Mendis app. Medan man spelar mäts hjärnaktivitet via sensorer och visualiseras på skärmen. Spelet går ut på att titta på det som händer på skärmen samtidigt som man försöker att tänka på ingenting alls. Det här ska stärka hjärnans nervbanor.

– Eftersom vi vet att våra besökare är intresserade av hälsa, välmående och personlig utveckling känns det relevant att lyfta fördelarna med hjärntränning – hur man kan förbättra

fokus, kreativitet och minska stress, säger Martina Kirs Lindblom, marknadsansvarig på Fältöversten.

Hjärngymmet är öppet hos Fältö-

versten onsdagar och lördagar fram till 28 mars. Styrkepassen är gratis men måste bokas i förväg.

MARIA HAGSTRÖM

"Det är vårt ansvar att läsa, titta på och prata om vittnesmål från de överlevande efter Förintelsen för att låta berättelserna ta plats i varje generations medvetande."

Sarah Scheller, generalsekreterare för Raoul Wallenberg Academy, 27 januari är Förintelsens minnesdag.

Samtal om psykisk ohälsa

LIVSBERÄTTELSE Under ett flertal kvällar anordnar Stockholms Stadsmission och Hjärnkoll Stockholm samtal om psykisk ohälsa i St Paul vid Mariatorget. Varje kväll berättar en person om sin egen erfarenhet inför publik. Efteråt kan publiken dela sina egna tankar och erfarenheter med varandra.

Teman som diskuteras under februari och mars är bland annat utmattnings, längtan efter kärlek, att hata sin spegelbild, att vara anhörig, ätstörningar och social fobi.

Samtalen avslutas 17 mars med att ekonomiprofessor Micael Dahlén delar med sig av sina personliga upplevelser

av utanförskap, att aldrig höra till någonstans.

Det är fri entré till diskussionskvällarna men anmälan krävs.

MARIA HAGSTRÖM

Marie Fredriksson hyllas

MÄSSA Till minne av Marie Fredriksson arrangerar Hedvig Eleonora församling en mässa med hennes musik. På Världs-

cancerdagen 4 februari hyllas hon både av flera körer och musiker.

Entrén är fri och mässan till minne av Marie Fredriksson, som både framförs klockan 18.00 och 20.00, är öppen för alla.

Under kvällen blir det även en insamling till förmån för Cancerfonden.

Mässan är en del av konceptet HedvigPuls, som har kommit att bli en av Sveriges största musikgudstjänster. Mässorna har skapat långa köer av människor som velat lyssna till musik av bland annat Avicii, Metallica och Beyonce.

MARIA HAGSTRÖM

Emil Dahl och hans plattform TIO formger och skapar modern jonglering för olika medier och föreställningar.

MISAKI FUKUDA

Jonglerar med balans

EMIL DAHL HAR jonglerat sedan han var sju år gammal. För ett antal år sedan började han byta ut kägglorna mot ringar.

– Jag ville göra vacker jonglering och ringar är vackra objekt. Våra hjärnor dras till mjuka och runda former.

I februari uppträder han på festivalen CirkusMania, som arrangerar 28 föreställningar på 23 scener mellan 7 och 16

februari. Festivalens spelplatser sträcker sig från Nykvarn till Vallentuna, via till exempel Haninge, Bagarmossen och centrala Stockholm.

Emil Dahls föreställning HOLY visas den 15 februari på Kristoferscenen i Bromma.

– Där använder jag mig främst av balansteknik. Jonglering är bredare än man tror.

I HOLY är jongleringen lite

långsammare än man kanske är van att se den. Inspiration hämtas från naturen och cirkeln visas ur nya perspektiv. CirkusMania uppger att "det omöjliga kommer att hända".

– Jag är en teknikkörd och älskar svåra utmaningar. Det finns saker vi tror är omöjliga, men om man lägger ner ett par tusen timmar så kan man lära sig.

MARIA HAGSTRÖM

37

miljonvinnare i Stockholms län under 2019. 21 män och 16 kvinnor delade på den totala vinstsumman av 102 394 684 kronor. Kvinnornas medelvinst var 3 miljoner, medan männens medelvinst var 2,5 miljoner. Att kvinnor vinner mer än män i Stockholm är en trend som håller i sig från 2018 och 2019. Medelåldern på vinnarna är 54,5 år.

3267

färre stockholmare har i dag skulder hos Kronofogden, jämfört med året innan. Men den sammanlagda skulden ökar. Medianskulden i Stockholm ligger på 60 7019 kronor.

Stockholmarnas sammanlagda skuld är på 18 840 miljarder kronor. Minskningen av antalet skuldsatta antas bero på ökad skuldsanering, slopad radio- och TV-avgift och att färre får skulder för fordon och underhållsbidrag.

**"Typiska
souvenirer
anses som fula
och smaklösa."**

Eva-Sofi Ernstell, museichef på Dansmuseet om utställningen "Souvenirer" som pågår 29 januari–26 juli.

Warfvinges väg, Stadshagen 12.17-12.36

En kvinna i grå kappa vid en porttelefon, en halvöppen lastbil, två svarta spiraltrappor, intrampade tuggummin, fem brunnslock och ett hus från femtiotalet ritat av Ralph Erskine. Till Warfvinges väg når bruset från Essingeleden. TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

I SLUTET AV Warfvinges väg, där den svagt rinner ner mot Franzéngatan med parkeringsplatser på båda sior, står en lastbil snabbt inbackad framför infarten mellan husen på höger sida. Chauffören lastar in vad som ser ut att vara stommen till gasolvärmare man har på exempelvis en uteservering. Men lastbilen har stannat till så pass nära bilen bakom, att han inte kan fälla ut backlyften utan bara öppna en glipa av den.

Det ser inte helt enkelt ut, men det går till slut att kila in gasolvärmaren i glipan, stänga till och köra iväg. När han tar vänster på Franzéngatan stannar han till vid övergångsstället

och släpper över en kvinna i vit kappa som leder sin cykel. Hon stannar vid gymmet på hörnet, lutar cykeln mot en svart avgränsning, låser den och går in på gymmet.

En man stannar till vid en vit vespa som är uppställd mitt på trottoaren och blickar hastigt upp mot de två svarta serpentintrappor som mittemot varandra, i fyra böljande former, liksom ramar in blickfånget mellan husen, sedan fortsätter han backen upp.

Övergångsstället vid Sankt Göransgatan har sexton vita streck. Det är fem brunnslock samt en vattenpost för brandkåren i gatan.

EN MAN FRÅN ett mathämtningsföretag hänger av sig sin väska och går snabbt in genom dörren till sushistället bredvid ingången till nummer 33, där en kvinna i grå dunrock står och tittar på tavlan vid porttelefonen.

På det mjukt rundade hörnet vid trappan till huset på nummer 28, som ritades av arkitekt Ralph Erskine i början av femtiotalet på uppdrag av kosmetikaföretaget Enequist, Holme & Co, har man inte helt lyckats tvätta bort graffititaggan – det syns gråvita spår mot det gröna.

Intill trappan sitter två unga kvinnor och röker. En man på väg mot trappan stannar till framför dem och hälsar:

– Har ni fortfarande rast? Sen ska ni upp till mig.

Han går trappstegen upp och in, de sitter kvar, reser sig sedan sakta.

Det hörs sirener från långt bort under några sekunder.

VID ELSKÅP NUMMER K59735 ligger sex fimpar på marken, som i en omkrets runt elskåpet är gråprickig av säkert ett trettiotal tuggummin, intrampade i asfaltingen.

I den kameraövervakade garagedörren en bit längre ner på gatan är det fri höjd 2,1 meter och utfart hela dygnet, bara förhyrda platser, på övrig yta råder parkeringsförbud.

På dörren intill en dekal från Stockholm vatten att det finns en fettavskiljare innanför.

En man kliver ur en röd bil dubbelparkerad utanför kemtvätten ungefär mittemot Drottning Blankas gymnasieskola. Han lyfter två blå lkeapåsar ur baksätet genom dörren mot trottoaren och öppnar dörren till tvätteriet med ryggen när han går in.

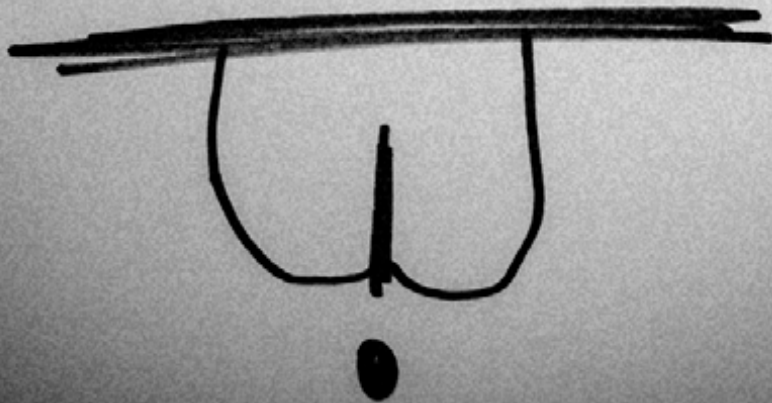
Utanför dörren till babybutiken i hörnet Kellgrensgatan står det en likadan barnvagn som en av de tre modeller som står utställda i skyltfönstret.

Först nu tänker jag på trafikbruset från Essingeleden. 🚗

NYDUSCHAD

OCH

SKITNÖDIG

Och stjärnorna vakar

Ulf Stolt

Grannen mittöver ber kvällsbön. Hon har ryggen mot sitt balkongfönster, en grå duk om håret och jag ser när hon kommer från rummet intill med bönemattan och lägger ut den och dimmar ner belysningen en aning och sen genomför hon sin högst privata stund. Det är fint på något sätt, fint att få se.

Det gör liksom min värld större att så här på avstånd få beskåda den lilla skärvan av hennes värld – att hon valt att ansluta själen mot en dimension som jag antar är oändligt mycket mer vidsträckt och förlåtande än de strikta och inhägnade realiteter jag till vardags förmår överblicka – och veta att hon burit detta med sig hit från långtifrån.

Det hon fyller i är konturerna av sitt väsen, lyssnar inåt och möter sina ödsligare skrymslen med tryggheten och vetskapen att hon aldrig i det här livet är ensam eller lämnad åt sitt öde. Att det är detta som bär henne som människa.

Jag tänker att det måste ge henne ro.

JAG VAR INNE i en kyrka i Rom en gång.

Det var på kvällen, ett lite torg framför, fyra bord utmed en vägg utanför en restaurang där det satt

några och åt och pratade. Varmt, flera språk i luften, storstadsljud mellan alla ord. Inifrån kyrkan kom svag körmusik och människor gick ut och in, dörren öppnades med regelbundenhet och varje gång den gjorde det blev ljudet av kören lite mer hörbart. Sedan stängdes dörren igen och körsången tystnade.

Barnen ville inte gå med in. Min yngsta dotter såg en öppning att hinna tända en cigarett, min äldsta dotter ville gå tillbaka och köpa vatten i en mercato vi gått förbi längre ner på gatan.

Jag gick in själv.

Högt i tak. Fresker. Vackra fönster.

Det gör liksom min värld större att så här på avstånd få beskåda den lilla skärvan av hennes värld.

Tavlor. Låga träbänkar, blanka och nötta av århundraden av skuld, böner och högmässor. Ett av tradition och högtidlig moral nedtyngt krucifix lutade ut från väggen långts framme vid altaret.

Votivljus för en Euro. Besökare spridda i bänkarna, händerna i knäet, någon kom in, satte snabbt ett knä i marken en bit ner i mittgången, bad en kort bön och gick sedan ut. Och hela tiden körsången från orgelläk-

taren som liksom mjukt sänktes ner över oss.

Jag tittade upp mot en av freskerna i midskeppet. Min blick mötte en grupp änglar på ett moln, en av dem med en vit, långskaftad trumpet i munnen. För ett kort ögonblick när jag tittade upp där, kanske hundra-delen av en sekund, tycktes det som att ängeln med trumpeten liksom lösgjorde sig ur bilden, svajade till i skärpedjupet. Sedan tillbaka på sitt moln med sin trumpet med de andra.

Märkligt.

JAG GICK BORT till bokhyllan, plockade ner Karl Ove Knausgårds *Fåglarna under himlen*, bläddrade fram till sidan 87, raderna om boken av Kierkegaard som mamman läst, hon som nu väntar att dottern ska återvända.

Läser det där om liljan på marken och fågeln under himlen. Ögonblicket. Att de inte

vederfars framtiden, Guds rike är i ögonblicket, och i ögonblicket finns alltid liljan och fågeln – framtiden angår dem inte, de lever och finns inte där, bara i ögonblicket.

Jag slog ihop boken, satte tillbaka den i hyllan.

Hon rullade ihop bönemattan, på väg ut ur rummet drog hon handen över strömbrytaren och släckte efter sig.

Nu återstod bara för natten och stjärnorna att vaka de sina. ☺

Nästan all forskning om adhd är gjord på killar och män. "Det är så vi upptäckte adhd en gång i tiden, det var den stökiga pojken", säger psykiatrikern Lotta Borg Skoglund. Därför har hon skrivit en bok om tjejer, kvinnor och adhd. För att vi ska se dem. För att det inte ska ta flera år längre tid för dem att få hjälp. Och för att vi ska förstå att det finns skillnader. TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO MAGNUS SANDBERG

HJÄRNBKOLL

Lotta Borg Skoglund har gång på gång mött flickor och unga kvinnor som berättar att de har svårt att få ihop sina liv, men att ingen riktigt förstår hur mycket de kämpar. Att ingen sett vad det egentligen handlar om och att de själva inte har fått rätt förklaring. Deras problem har kallats för fel saker.

– Folk ser bara en duktig flicka. Eller så ser de en tjej som totalt trampar igenom och betar sig på ett sätt som man inte tycker att flickor ska bete sig på. Tjejerna säger att det är nåt som varit annorlunda med dem, men de har fått förklaringen för sent.

Därför har Lotta Borg Skoglund skrivit en bok där deras berättelser får ta plats, varvat med det mer kliniska.

– Adhd hos flickor och kvinnor har inte fått särskilt mycket uppmärksamhet, vare sig inom forskningen eller bland oss som jobbar inom psykiatri. Vi har varit ganska fokuserade på pojkarna och männen.

I boken *Adhd – från duktig flicka till utbränd kvinna*, skriver hon om skillnader mellan könen och att adhd kan ta sig andra

uttryck hos tjejer än vad vi ofta förknippar med diagnosen.

Hon är noga med att påpeka att det hon pratar om är på gruppnivå, att det inte behöver säga något om den enskilda individen.

Men på gruppnivå verkar det vara så att flickor har mer ouppmärksamhetssymptom och pojkarna är mer hyperaktiva, vilket syns och märks mer av omgivningen. Därför är vi bättre på att känna igen adhd hos pojkarna och män, menar hon.

VI TENDERAR ATT TOLKA FLICKORS ADHD SOM PSYKO-SOCIALA PROBLEM.

– De är också ofta mer utåtagerande, medan flickor och kvinnor oftare vänder sina problem och sin ångest inåt mot sig själva. Det blir mer självdestruktivt medan pojkarnas beteende kan vara mer destruktivt för omgivningen. Då märks de återigen mer.

Flickorna mår generellt mer dåligt, de beskriver en sämre livskvalitet och psykisk ohälsa, de känner sig mer annorlunda och skäms mer för sig själva och sina svårigheter.

Dessutom blir de av omgivningen "ovanliga flickor med problem" medan pojkarna är "vanliga pojkarna med adhd".

– Vi tenderar att tolka flickors adhd som psykosociala problem, att det hänt dem något. Att det finns problem i familjen eller i deras andra relationer. När det gäller pojkarna tänker vi snabbare på adhd. Vi förklarar oftare pojkarnas problem med biologi.

Biologiskt finns det skillnader, när det gäller våra hormoner och hur kopplingar är organiserade i hjärnan. Män har till exempel mer utvecklade kopplingar inom respektive hjärnhalva medan kvinnor har starkare kopplingar mellan de två hjärnhalvorna.

– Flickor på gruppnivå är därför oftare bättre på att se sammanhang och var man själv passar in där. De kan vara bättre på att förstå sociala koder och spel, vilket gör att de förstår att de är annorlunda och tidigt ►

börjar anpassa sig för att passa in. Flickorna blir därför skickligare på att dölja sina adhd-symptom, vilket gör att vi missar dem.

Diagnosen upptäckts flera år senare än hos killar, inte sällan först i vuxen ålder. Det gör att de kan ha hunnit utveckla mer psykisk ohälsa.

– Vi hittar dem för sent och när vi väl hittar dem så får de inte samma tillgång till stöd. Forskning har visat att flickor får mindre tillgång till behandling. Det är väldigt sorgligt.

De flesta läkemedelsstudier är gjorda på pojkar och män och ingen hänsyn har tagits till de hormonella förändringar en kvinna går igenom varje månad under en livstid.

– Det är ett jätteproblem som jag ofta möter på min mottagning – tjejer som inte mår bra av p-piller eller mår jättedåligt vissa delar av månaden. Där finns ett stort kunskapsgap, som de här flickorna berättar om.

LOTTA BORG SKOGLUND började egentligen sitt arbete inom beroendevården på Maria Ungdom. Hon kom dit 2010 med inställningen att det inte handlar om karaktärsfel hos

DET ÄR SÅ HIMLA VIKTIGT ATT MAN FÅR RÄTT FÖRKLARING OCH KAN FÖRSTÅ SIG SJÄLV.

personen som dricker eller tar droger, inte heller att det enbart kan förklaras med svåra hemförhållanden och dåliga föräldrar.

– Det är inte människor som är sämre än andra. Det här är människor som har hittat sitt sätt att lösa ett inre skavsår, en känsla av att inte riktigt funka som andra.

Hon började intressera sig för varför vissa personer verkade ha en så mycket större risk att drabbas av skadligt alkohol- och drogbruk och att det kunde bli allvarligt fort. Det var så hon kom in på adhd.

– Det finns ofta biologi bakom. Vi har inte samma förutsättningar, vissa har det mycket tuffare.

Men när en människa får en förklaring för

sina svårigheter, då kan det lyfta, menar hon.

– Mitt jobb är faktiskt det roligaste jobbet man kan ha, och det viktigaste. Det kan vara väldigt belönande. För när jag får vara med på en persons resa, från utredning, att få rätt förklaringsmodell och behandling är det mycket som kan förändras. Då är det många som tar tag i sina svårigheter, de får energi och kraft att jobba vidare. Det är så himla viktigt att man får rätt förklaring och kan förstå sig själv.

Hon säger att väldigt många berättar att de till exempel alltid känt sig dumma, men att utredningen visar att de många gånger är mycket intelligenta.

– Det har inte varit nån bra grogrund för självkänslan. Då är det viktigt att få diagnosen tidigt och att även flickor upptäckts.

Hon hoppas att boken ska hjälpa till att lyfta frågorna, att kunskapen, intresset och förståelsen ska öka. Men också att den ska ge hopp.

– Även om adhd är en jäkla skitdiagnos, så är det en otroligt god prognos. Om man får rätt förklaring och insatser från början så går det oftast väldigt bra. Men det kan gå jättedåligt om man inte får det. Jag har sett många som det har vänt för, som kvinnorna som finns med i boken. Jag vill att deras berättelser ska bli kända. ☺

LOTTA BORG SKOGLUND FÖDD: 1975 BOR: Norrförort GÖR: Överläkare, forskare och en av grundarna till SMART Psykiatri. 2015 skrev hon sin avhandling om adhd och beroendetillstånd. Hon har också givit ut boken *Lyssnar din tonåring?* **AKTUELL:** Med boken *Adhd – från duktig flicka till utbränd kvinna*.

INGEN VÄLJER ETT
LIV PÅ GATAN

MEN VÅRA SÄLJARE
ARBETAR FÖR ATT
TA SIG DÄRIFRÅN

SITUATION
S T H L M

LÄSNING SOM FÖRÄNDRAR LIV

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Boktips

Kärlek är en hund från helvetet

Charles Bukowski

● Rätt och vulgärt, med en mjuk kärlek till könen beskriver han livet. Ur texterna växer tydliga bilder av människor och miljöer fram, sedda med en rättfram mans ögon. Boken spänner över lång tid, vilket gör en tydlig markering i poetens utveckling. Tidvis dekadent och skitigt underhållande.

Prio ett

Emelie Schepp

● En riktigt blodig grym historia som utspelar sig i sjukvårdsmiljö. Skrivnen som parallella delar, vilka flätas samman mot slutet i en snabb upplösning. För dig som gillar det värsta.

LB

Undrar bara

● Hur tänker dessa individer? Förtryck, ondska, förbannelse, förnedring, samt smärtas som dessa varelser orsakar andra medmänniskor.

Är detta förtryck vägen till deras välbefinnande så att dessa individer ska kunna få ro och känna välbehag i kropp och själ.

HJ

Till deras minne

● I dag byggs det flotta statyer till mer eller mindre egotrippade fotbollsstjärnor. Inom några år har det dykt upp dussintals. Vad fick våra två stora statsmän Olof Palme och Urho Kekkonen för mödan i respektive land Sverige och Finland? En liten ganska grå sten att lägga blommor vid, tända ljus, minnas. Sina namn på en gatuskylt, några ord i historieböckerna. När Lenin dog hade han en staty i varenda sovjetisk stad i ofattbart stora Sovjet. Och ett mausoleum att minnas. Det skulle också ha varit värt våra två stora statsmän Olof Palme och Urho Kekkonen, som i sin livstid gjorde så mycket för fred, försoning och alla människors lika värde.

HÄGERSKRIKAN

Händelser före jul

● Jag säljer Situation Sthlm och under sommaren fick jag chansen att sälja på Ica Maxi Hälla. Vilket fint bemötande jag fick av dem. Trevlig personal som var mycket snälla och respektfulla, hälsade alltid vid namn. Jag bad personalen att fråga chefen då det blev kallare ute om jag fick stå inne då jag har problem med muskelinflammation och får ont i mina muskler och det hade han inte något problem med. Jag var jättenöjd med min tid på Ica Maxi Hälla. Jag kände mig väl omhändertagen utav alla inklusive kunderna. Sista dagen där kom tom chefen fram till mig och gav mig en God Jul-kram och fin julklass.

Men jag hade fler tidningar att sälja och ville därför utöka min kundkrets. Jag tog i kontakt med Ica Maxi i Erikslund och fick direkt godkänt från chefen att börja sälja inomhus även där. Första dagen jag började där kom alla personalen fram till mig och hälsade. Jag blev bjuden på kaffe och smörgås utav de som jobbade i informationsdisken. I början vågade jag inte ta emot deras gåvor, men efter en timme kom en äldre man fram till mig och det var butikens chef. Han sa till mig att jag inte skulle skämmas utan de ville att jag skulle känna mig väl bemött. Jag fick en

kram av honom vilket gjorde att jag började gråta och han också. Det värmdes mitt hjärta hur omtänksamma dessa personer var mot en främling. Jag blev även bjuden av honom att äta på den intilliggande restaurangen

och grät tillsammans.

Efter några dagars ledighet kom jag tillbaka till butiken och då blev bjuden på lunch igen med sällskap av två ur personalen. Chefen hade då bett dem att framföra att jag inte fick

När jag skulle åka hem för dagen kom en av personalen fram till mig med en påse som innehöll en mössa, strumpor, handskar och mat och önskade mig en god jul. Vi kramades och grät tillsammans.

två gånger på hans bekostnad. I början ville jag inte det men sen kom jag ihåg vad han sa till mig och det fick mig att känna mig väl tillmodis och jag beställde mat därifrån.

När jag skulle åka hem för dagen kom en av personalen fram till mig med en påse som innehöll en mössa, strumpor, handskar och mat och önskade mig en god jul. Vi kramades

lämna hans butik hungrig. Denna gest fick mig att känna mig sedd och omtyckt.

Jag vill verkligen ge ett stort tack till de båda butiksägarna och de övriga personalen på både Ica Maxi Erikslund och Ica Maxi Hälla. Deras bemötande värmdes verkligen mitt hjärta.

ELIAS, UPPSALA

JARMO

Hej alla läsare

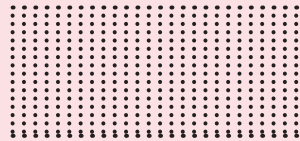
● Just nu så stod Markku och snackade med mig. Jag ska prata lite med chefen snart, vet inte vad han har på hjärtat mer än att han nämde nåt om nån podd, så vi får väl se.

I alla fall så läste jag min första bok, men jag läste inte ut den. Fast jag måste säga att det var ju som att göra en egen filmrulle, gud att jag inte gjort det tidigare. Det är klart jag läste pockettidningar som tonåring, en av dom hette "Jasmine och Svarta damen", fick den i julklapp vid 12 års ålder. Blev så jätteglad, men glädjen varade inte länge för

Svarta damen var en häst.

Det blev inte många rader, plikten kallar. Nu skall jag snacka med Ulf. Glöm ej perrongen vid tavlan, det är där ni ser mig som säljer tidningar. Ni har verkligen varit helt otroligt vänliga, köpt två gånger ibland, med tanke på att efter jul så brukar inte kassan vara stor.

LENA SIT515

Från Ragnarök

● Så här fick jag detta berättat för mig av en fiskerikonsulent när jag jobbade på Hushållningssällskapet i Härnösand på 1980-talet.

Då man i Västernorrland fått kalka för 14 miljoner per år då PH-värdet låg på 3,0 i sjöarna. Det dödade allt liv förutom gädda och abborre. Man bestämde att sätta ut ädelfisk för att få de 14 miljonerna, då skulle det vara värt att kalka med en sådan värdeökning. Men problemet var att gädda och abborre, som är rovfiskar, skulle i så fall äta upp smolten (fiskynglen). Listigt nog fann det ett kemiskt ämne som

heter Rotenon, det binder upp syret så att gädda och abborre la sig med buken i vädret. Dog alltså. Det var bara att plocka bort den döda fisken och vänta tills Rotenonet blandat ut sig så att syret kunde tas upp av ädelfisken.

Tidigare hade hela Östtysklands skog försvunnit, det var lövskog och mycket känsligare än vår barrskog. De köpte klonad gran från Sverige och kolkraftverken byggde upp sina skorstenar till 250 meters höjd vilket gjorde att röken tog sig över Östersjön och föll som svavelsyra här i Sverige i stället.

CJS

ISTOCKPHOTO

Missbrukstiden

● I dag sitter jag ofta och tänker hur jag kunde välja bort mina barn och ta knarket i stället. Det är ju fruktansvärt. Men det går inte att backa bandet utan jag måste acceptera det jag gjort, fast det gör så fruktansvärt ont. Jag blev som i ett järngrepp. Den likgiltighet som finns då man är påverkad går inte att sätta ord på.

Jag kan tänka mig att ni som läser det här säkert tänker "hur kunde hon", jag alltså, göra så? För jag hade jättebra barndom, fick kärlek av mina föräldrar, mat och allt man behöver då man växer upp, tills jag kom i tidiga tonåren. Då började jag med missbruk och höll på i väldigt många år.

Mina tre barn blev tidigt placerade men dom kom till mina släktingar så det kändes bra trots omständigheterna. Tiden gick och jag blev smalare och såg allmänt sjuk ut, mörka ringar under ögonen, hopsjunknen i ansiktet. Det gick inte att dölja. Hände ofta att folk vände sig om då jag mötte dom på trottoaren, för fick jag inte knarket frös jag i hela kroppen, blev helt darrig

och kunde knappt tänka.

Men så fort jag fick i mig knarket släppte allt, då var allt frid och fröjd igen, för visst hände det ibland att jag var tvungen att möta verkligheten och det var fruktansvärt. Då gällde det att fixa pengar så fort jag kunde så jag fick lugn och ro i kroppen igen.

Jag missbrukade många år tills det kom en dag då jag och min man pratade med varandra och tog beslutet att vi lägger in oss på avgiftning. Efter avgiftningen var vi borta i fyra månader och efter dom fyra månaderna fick vi en träningslägenhet och efter ett år i vår träningslägenhet fick vi en försökslägenhet som vi nu har tagit över kontraktet på. Sedan 1 augusti är det vi som står på förstahandskontrakt och det känns jättebra.

Jag och min man träffades 1991, fick barn 1992 och gifte oss 1993 och vi håller i hop fortfarande. Vi får fortsätta kämpa för innan vi fick träningslägenheten var vi hemlösa i 18 år och det vill vi inte uppleva igen. Tror inte någon vill det.

LENA

Mellan skratten

Skådespelaren Leif Andréé har en tydligt markerad rynka i pannan som ser ut som kartmärket för kraftled. Och två olika skratt. Med hyllade monologen "Leif" – den har nypremiär på St Paul på Mariatorget – berättar han om sitt liv, ett liv som inte direkt saknar innehåll för en monolog. Han har Sex Pistols som skärmsläckare på telefonen. Och mådde som bäst i sitt liv när han gick i terapi, så det ska han nog börja göra igen. TEXT ULF STOLT FOTO ANNELI HILDONEN

V i ringer om varandra några gånger. Leif Andrée svarar sedan på ett textmeddelande att föreslagen tid och vecka fungerar att ses för intervju, men att han ringer mig senare för att reda ut detaljerna. Men inget samtal kommer. Dagen efter hörs vi snabbt, han väntar ett annat samtal och måste lägga på, men hinner berätta att han håller på med bouppteckningen efter sin biologiska pappa som avlidit 31 oktober och att det är advokaten som ska ringa tillbaka. Vi lägger på.

Dagen efter hörs vi igen. Leif Andrée är märkbart bedrövad och ledsen.

– Min biologiska farsa, han som såg till att jag blev fosterhemsplacerad när han åkte in i fängelse när jag var tre år och morsan bröt ihop, han har gjort mig så gott som arvlös.

Advokaten som ringde tillbaka strax efter att vi la på dagen innan har konstaterat att hans biologiska pappa, via olika manövrar med gåvobrev och undantag och enskild egendom och de legala möjligheter som finns, lyckats exkludera sitt särkullsbarn Leif och hans barn från testamentet.

– Nu känner jag mig ännu mer oönskad av honom än vad jag gjort hela livet. Han har ju kallat mig ungvävel och allt möjligt.

Leif Andrée skakar på huvudet, locken i luggen rör sig lite och den där välsnidade rynkan i pannan – den liknar konturen av kartmärket för kraftled – blir aningen mer markerad, när han lutar sig fram på armbågarna på bordet. Och berättar att 1 november 1988 klockan nio på kvällen ringde hans biologiska pappa hem till honom – Leif Andrée har ett synnerligen precist detaljminne för klockslag, år, dagar och tider, kläder, dofter, färger: ”allt sånt fastnar av nån anledning” – och berättade att han skulle stämma honom och hans mamma på underhållsbidraget.

– Jag var inte hans son, påstod han: ”Du är inte min son, du är Arne Pjattens son”. Men då började jag garva, för jag kom ihåg Arne Pjatten, morsan umgicks med honom på sjuttioalet. Det var farsans kumpan, en Preludinlangare. Jag sa: ”Kunde du inte skylt på nån bättre, han är 1.62, har hårfästet precis över ögonbrynen och är swingpjatt”. Han var en farlig jävel, kriminell med pistol. Farsan la ner det där sen.

Det här med arvet har ätit på honom, han har inte sovit särskilt bra senaste tiden, han vaknar och tänker på det.

– Förstår inte hur man kan göra en sån

grej. Jag trodde väl inte att jag skulle få så mycket, men att göra så mot sina barnbarn... Det är en aggressiv handling. Det enda jag velat ha av honom är ett brev, att det funnits ett brev: ”Förlåt att jag inte brytt mig om dig...” Det hade räckt med ett förlåt. Vilket jävla stolpskott.

Deras relation har varit knapphändig och trasslig i alla år. Leif Andrée var tre år när hans biologiska pappa – tryckare och typograf till yrket, kassaskåpsprängare på fritiden – åkte dit. Och när alibit hans mamma gett honom sprack och han fick ett rejält straff att avtjäna på Långholmen, klev sociala myndigheter in och Leif Andrée placerades i fosterhem ett halvår. När han kom tillbaka hade hans mamma flyttat från Krummakargatan till Aspudden.

– Morsan hade inte riktigt alla hästar hemma heller... ”Men de var hederliga tjuvar”. ”Men mamma, de sprängde kassaskåp...”. ”Ja, det skadade ju ingen”. ”Men hur fan blir man en hederlig tjuv?”.

Nu känner jag mig ännu mer oönskad av honom än vad jag gjort hela livet. Han har ju kallat mig ungvävel och allt möjligt.

► *Leif Andrée har gått en mängd gator i stan. Det började med att han kom ut från sin terapeut på Lidingö och precis missade Lidingöbanan och beslutade sig för att gå till Ropsten. Och sen för att gå hela vägen hem till Söder. Han rev sedan ut kartsidor ur Gula Sidorna och markerade den gata han gått med en penna. Håll på att bli en bok.*

VI SITTER PÅ en kvarterskrog på Södermalm, runt hörnet från där Leif Andrée i dag bor med sin fru och två tonåriga tvilling söner, hans tvillingdöttrar från hans första äktenskap är vuxna. Krogen öppnar egentligen inte förrän om en timma, men han har varit här så pass ofta att vi kan ta hörnbordet vid fönstret i matsalen medan de dukar upp.

Leif Andrée hjälper fotografen att flytta undan några bestick. Och berättar att han sedan i april har gått ner sexton kilo.

– Jag var för jävla fet ett tag, men sen har det stannat av, jag hade trott – man sätter ju upp mål – att det skulle varit sex-åtta pannor till. Men jag har hållit vikten. I somras var jag och naggade lite, det var så mycket vänner som var ute hos oss på landet och vi grillade på stranden och drack rosévin mitt på dan och så.

– Jag har lagt om kost och dricker mindre alkohol. Och så lite motion. Nu har jag köpt ett årskort till gymmet vid Mariatorget.

Det är någon vecka kvar till nypremiären och den första av nio föreställningar av monologen ”Leif” som han spelar på St Paul på Mariatorget från slutet av januari och i februari. Föreställningen har unisont hyllats och omskrivits och Leif Andrée har fått rejält med beröm för sitt sätt att hantera och framföra berättelsen om sitt liv.

Hur är det att spela ”Leif”?

– Jag var skräckslagen först, la ner produktionen tre veckor innan premiären, jag kunde inte sova på nätterna, jag hade sån jävla ångest.

– Det var som att jag inte räknat med det. Jag har ju gått i terapi i fyra och ett halvt år hos en fantastisk terapeut, som är död i dag. Men det här var nästan som att gå i terapi igen, saker kom upp igen men utan att ha nån att studsa det med.

Det var efter hans medverkan i *Stjärnorna på slottet* i svt som Stadsteaterns dåvarande teaterchef Anna Takanen föreslog att det skulle göras en föreställning baserad på Leif Andrées liv. Och att Lucas Svensson skulle skriva manus. Det här var i december 2015, allt gick fort, men Leif Andrée tänkte efter över helgerna, pratade med Stadsteaterns dåvarande VD Benny Fredriksson för att få råd: ”Han sa att han inte skulle göra det om han vore jag, men att jag måste bestämma själv”. En bit in på det nya året gick han till Stadsteatern och sa att han inte ville göra det. Men då var det för sent, produktionsbeslutet var taget och allting var i ►

rullning för en höstpremiär.

– Jag pratade, Lucas lyssnade och skrev. För hand. Vi träffades mellan januari och maj varje vecka, några timmar ibland, en hel dag ibland. Tre gånger var jag nere hos honom i Köpenhamn. Jag bara pratade på – minnen, anekdoter...

– Jag hade bara ett enda krav, det fick inte vara en enda sekunds sentimentalitet i det, inget tycka synd om mig. Visst, det har varit överdjävligt ibland mitt liv, jag har varit med om helt vansinniga, sjuka, sorgliga saker. Men som ung ville jag aldrig gå under, jag ville leva, ville lyckas här i livet. Det var så jag tänkte då.

Tre veckor innan premiären kände han att det inte skulle gå.

– Jag levde med det här livet de här veckorna, alla döda människor jag pratar om, hemskheterna med min styvfar och pappa och våldet. Det blev så nära. Blodtrycket var nog ganska högt.

Sedan gjorde de ett första genomdrag inför publik på lilla scenen på Kulturhuset, spelade igenom en dryg halvtimme av manuset. Och kände att det bar, att det landade rätt.

Den senaste händelsen med din biologiska pappas död och arvsgrejen, kommer det att ta sig in i manus?

– Nej. Jag saknar honom inte i dag. Men jag har saknat honom nåt fruktansvärt. Men jag har tänkt att jag lämnar den här sista, sorgliga episoden utanför. Eller kanske att jag säger nåt på slutet...

NÄR JAG NÅGRA dagar efter intervjun lyssnar igenom inspelningen av samtalet är det två saker som tydligt sjuder upp – Leif Andréé pratar mycket och delger väldigt mycket synnerligen detaljerad information hela tiden, om allting han berättar. Vilket är väldigt lärorikt och informativt, men i vissa fall blir berättelsen aningen snårig och trådigt att klamra sig fast vid.

Samt att han har två helt olika skratt.

Som när han berättar om hur den populära karaktären Daidalos – en galen, elak, svårt självupptagen vetenskapsman – i barnprogrammet Labyrint kom till. Och hur han sprang på Dan Ekborg i personalmatsalen på Stadsteatern en tid senare, som hade hört av en släkting med små barn om Leif

Jag har varit med om helt vansinniga, sjuka, sorgliga saker. Men som ung ville jag aldrig gå under, jag ville leva, ville lyckas här i livet.

◀ Som karaktären Daidalos i barnprogrammet Labyrint har Leif Andréé fått en stor publik bland barn och unga. Han utformade rollen ganska mycket själv, med producenten och författaren.

– Det svarta håret, naglarna, jag var långhårig då, hade precis spelat "Jeppe på berget" på Stadsteatern.

Han beskriver Daidalos som "en knäppgök, helt ego och könlös, vet inte om det är en man eller kvinna, helt upptagen av sig själv, totalt skruvad."

– Att kunna balansera det, att vara lite elak och hånfull, men att barnen ser igenom det, det är konsten. Att de tycker att det finns en snäll farbror under det där.

Andrées succé som Daidalos.

– Jag sa bara: "Tack Dan, jag har hämtat tjugofem procent av karaktären från dig".

Efter den meningen kommer ett stort skratt – ett hjärtligt, öppet skratt, ett skratt som bor i bröstet någonstans, ett skratt som ekar sin glädje och humor.

Men han har, som sagt, också ett annat skratt.

När han är tretton år dör hans pappa Rune – som egentligen är hans styvpappa, men han kallar honom pappa och ser honom som sin pappa – inom loppet av ett halvår från det att han får sin sjukdomsdiagnos. Leif Andréé fattade att nåt var fel, minns ännu detaljer. Som att pappan en dag stod och rökte i sin svarta jacka med vita infällningar – "alltid snyggt klädd, vanlig murare, körde taxi på vintern" – men att han var hemma lite för tidigt.

– Då hade han varit på sjukhuset. Morsan satt vid köksbordet, han skulle tillbaka dan efter. Jag ville följa med då, men fick inte det. Sen blev han kvar på sjukhuset, kom hem på permissioner.

I oktober samma år dog han, endast 45 år gammal.

Hur fick du reda på att han dött?

– Mamma bodde på sjukhuset sista tiden, jag var ofta där och hälsade på, han vägde 29 kilo på slutet, en fullvuxen man. Jag åkte ofta dit själv och hälsade på honom.

– Jag kom hem från skolan en dag och såg mamma själv på balkongen. Jag och två kompisar stod och spelade mot varandra med en tennisboll. Jag såg henne skaka en matta ensam på balkongen, klockan var två-halv tre på dan och hon var hemma. Hon hade inte varit hemma på två veckor. När jag kom upp berättade hon.

Leif Andréé – han har varit förbannad på sin mamma för detta hela livet, konfronterat henne flera gånger – fick inte vara med på sin pappas begravning. De vuxna ansåg att han kunde ta skada av det. Så han fick vara hemma med sina småbröder och några kusiner, mormor var barnvakt.

En vecka senare cyklar han från Östberga till Skogskyrkogården, ensam, och stannar och köper en ros på vägen som han ska lägga på sin pappas grav. Men han hittar inte graven, åker runt på sin cykel i flera timmar på den vidsträckt kyrkogården och letar. Till slut ringer han sin mamma, hon lyckas

berätta var graven ligger och han tar sig dit och kan lämna sin blomma.

När Leif Andréé berättar om detta kommer på slutet ett skratt. Ett åtsnört och lite vingligare, ömtåligare, aningen skrapigare skratt – det liknar ljudet av en repstege som i vinden slår mot sidan av ett fartyg.

Jag hör just det skrattet vid några tillfällen på bandet. Alltid i samband med till ämnet snarlika beskrivningar av episoder ur livet.

NÄR LEIF ANDRÉE är sexton år – som ett sätt att komma bort från ett dysfunktionellt hem med våld och alkohol och en skolgång som kraschar – följer han med sin simtränare upp till Sundsvall.

Bor inneboende hos en fireligiös familj. Köper kokbok.

Flytten resulterar i att han blir både Sundsvalls första punkare – han har fortfarande Sex Pistols Union Jack som bakgrundsbild på telefonen – och Sundsvalls första manliga hemsamarit.

Men skådespelardrömmen fanns där, och hade funnits kvar i honom sedan han spelade Herodes i tredje klass i en uppsättning på Aspuddens skola. ▶

”Ramones första platta hade precis kommit, så jag tänkte att man ska spela teater så också – läste snabbt, hoppade upp och ner, slängde mig i väggen. De bara: ’Tack, vi hör av oss’, efter två minuter.”

– ”Ack, dessa män i panterhudar” var första repliken, jag kommer ihåg den än. Det var Hjalmar Gullbergs översättning av dramat med Jesus och Herodes vi spelade.

Medan han bodde kvar i Sundsvall gick han på NBV:s teaterskola i Stockholm, pendlade, bytte klubb och simmade för Neptun.

– Jag var 20 år, de andra var 26-27 år, vi skulle sitta i en ring och analysera. Jag var ju punkrockare, hade tandställning, och ville bara att vi skulle spela teater: ”Fan, kan vi inte bara köra”. En av dem rökte hasch hela tiden och hade långa utläggningar om vad teater var: ”Det handlar om inlevelse, alltså... gatuteater, att störta kapitalet...”. Jag ville mera liksom bara ”1-2-3-4 nu kör vi”.

Han sökte Scenskolan en gång också. Innan dess.

– Jag läste ”Tartuffe” av Molière. Ramones första platta hade precis kommit, så jag tänkte att man ska spela teater så också – läste snabbt, hoppade upp och ner, slängde mig i väggen. De bara: ”Tack, vi hör av oss” efter två minuter.

I BÖRJAN AV 1980-talet, han har slutat simma och flyttat tillbaka till Stockholm, ser Leif Andréé en mimföreställning, blir taggad, söker mimskola på Kulturama och kommer in. Linjen läggs ner efter ett år, men på mimskolan har han träffat Henrik Franzén – Henrik Hems från punkbandet Grisen Skriker – och de startar en duo ihop.

– Jag heter ju Leif Allan, så vi kallade oss Henrik Hems och Allan Hybris. Uppträdde mycket på Svarta Månen i Götgatsbacken, på Mejän, privata fester, anarkicaféer.

– Det var blandade grejer. Henrik kallade sig för poet på den tiden. Han skrev egna dikter, helt galna grejer, Majakovski-inspirerat. Det var väldigt fysiskt, skulle jag visa dig nu skulle jag få hjärtinfarkt.

Han jobbar på olika servicehus på Södermalm. Sommaren 1983 jobbar han på kollo. Där jobbar också Lena B. Eriksson.

– Jag spanade in henne och hon blev nog lite kär i mig också, men det vart aldrig nåt. Hon berättade att hon startat en ny grupp på våren, Teater Galeasen, och att de behövde killar. Jag berättade att jag var mimare, hon tyckte jag skulle söka mig till dem.

De var alla amatörer, alla utom Leif Andréé hade gått en teaterutbildning tillsammans. Först hade de en lokal på Dramatiska Institutet, repade varje dag med kullerbyttor och pyramider, ”väldigt fysisk

Vi spelade Fiasko, kamrat i ett gammalt porrtält från Kiviks marknad som vi köpt i Skövde.

◀ Musik har alltid varit viktigt.

– Jag såg Frank Zappa på Konserthuset och Jimi Hendrix på Grönan.

I dag har Leif Andrée en stereo både i köket, i sovrummet och det han benämner som "en värstingstereo i vardagsrummet".

– Jag har en Nad-förfärrare med B&W-högtalare, jag kan blåsa bort hela Högbergsgatan.

teater". De anslöt sig sedan till Fri scen på Skeppsholmen och delade lokal där med nio andra fria grupper och hade en "uselt dålig idé om en föreställning med seriefigurer". De andra grupperna slutade och när bara två andra grupper var kvar i huset bytte de lås och sedan var de själva.

I december kom Rickard Günther dit, med tanken att regissera dem.

– Det tog en minut: "Det här är det värsta och sämsta jag sett i hela mitt liv, det här får ni göra själva". Sen gick han.

De fick honom att komma tillbaka.

– Vi satte oss i en cirkel. Han hade en idé om en cirkusfamilj som vaknar upp och alla djuren har flytt. Mycket musik, gamla skillingtryck, och mycket fysisk teater.

Pjäsen hette *Största möjliga tystnad*. Den fick viss uppmärksamhet.

– Vi spelade *Fiasko, kamrat* i ett gammalt porrtält från Kiviks marknad som vi köpt i Skövde, som vi ställde upp på Moderna museets parkering på våren 1985.

Teater Galeasens uppsättning av Bertold Brechts *Baal* satte dem lite på kartan. När de sedan gjorde *Sakrament*, fritt efter Lars Noréns *Fursteslickaren*, slog Teater Galeasen igenom ordentligt och har sedan dess varit en prisbelönt och respekterad teaterscen i Stockholm.

Sedan 1987 har Leif Andrée försörjt sig

som skådespelare, då kom de med i facket, kunde ta ut sin första lön från Galeasen. Och han gjorde tv- och filmjobb, *Ängel och Kaninmannen* av Stig Larsson, *S/Y Glädjen*, *Kvinnorna på taket*.

– Mest biroller och småroller, andra teatrar hörde av sig, det öppnade upp sig. Jag hade bestämt mig att om, det inte hänt nåt med skådespeleriet tills jag fyllt trettio år, då får jag byta bana och göra nåt annat, det lossnade när jag var precis innan trettio.

Sedan 1989 har han varit på Stadsteatern i olika omgångar, både som pjäs- och årskontrakterad. Sedan drygt tio år tillbaka är han numera fast anställd på Stadsteatern.

– Det ångrar jag inte, får vara lite ledig och så. Men man är lojal mot den teater man får sin inkomst från, kan inte bara hoppa av grejer för att ett filmjobb dyker upp. Jag blev erbjuden en liten skitroll mot Gerard Depardieu i en fransk film, men då hade jag varit tvungen att hoppa av ett projekt med Lennart Hjulström, det stod mellan det och filmen. Man måste hålla sitt ord, ha moral.

Befinner du dig på en bra plats i livet?

– Jag har ju tampats med den här ångesten hela mitt liv, ätit medicin för den. Nu har jag lärt mig acceptera den och de här mörka hålen. Alla har dem ju. Men jag blir helt lamslagen, kan ligga i sängen en hel dag och stirra i taket.

– Om jag är på en bra plats i livet... det finns liksom ingenting att skylla på. Det går bra på jobbet, jag bor bra, har ett landställe, en bil, en fantastisk fru jag älskar, mina barn, barnbarn, vänner, jag spelar rock i ett band, jag får filma, recitera Beethoven... Men likväl så hör det svarta hålet av sig med jämna mellanrum. Men det har jag alltid haft.

– Jag mår som bäst i mitt liv när jag gick i terapi, jag ska återuppta den kontakten. ☺

LEIF ALLAN ANDRÉE

FÖDD: I Högalds församling 29 januari 1950, bodde då på Krukmakargatan 28.

GÖR: Skådespelare, punktrummis och före detta elitsimmare. Simmade 19 SM, var med och slog svenskt rekord i försöken på 4x100 fritt 1976, vann SM för juniorer 1975 och 1976.

AKTUELL: Med hyllade monologen Leif på St Paul, ny säsong av Labyrint där han spelar Daidalos och bakom trummorna i coverbandet "Åh, men va fan" som spelar på "nån sylta på Söder emellanåt".

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Riktigt ärlig?

● Hur skall man tolka en politiker som säger "om jag skall vara riktigt ÄRLIG så..." Hur ska samma person uppfattas i övriga uttalanden?

DAGGE

Nära dig

● Marken full av pudersnö och rök från dina andetag. Luvan ramar ditt ansikte som gör mig så glad.

Glädje över att du är du och finns där inuti.

Marken gungar och benen blir gelé när du helt lätt snuddar dina läppar mot mina.

Du luktar piptobak och verkstad och det bästa är att du är min.

LB

Tillsammans

● Kärlek är, att värma varandras händer och fundera över om det finns smör i kylen att klicka på het potatis. Bara för att man är sugen.

LB

Behärska dig

● Kärlek är att hålla käften när det kokar inombords av raseri. (Och formulera sig ödmjukt när man så småningom svalnat.)

LB

Förtröstansfull

● Kärlek är att spara en tröja efter sin nedgrävda syster och sätta på sig den när man är rädd.

LB

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

Brott och straff

● Testing, testing, sa en fåsting sög för kung och fosterland satt nära röven på en hästing som satte sig på klippig strand fåsting mos o blod blev mesting men huvud kvar som litet grand om anus häst två tum nordvästing bort i huvudskak med tidens tand

JAN WALLIN

Tre korta

● Min syster Lillemor står i köket där hennes dotter Therese står och gnäller, 2-3 år gammal. Min syster "ruttar" till slut på hennes gnäll. Det enda flickan vill är att åka till mormor, hon går in i sitt rum och packar sin resväska i papp, lägger ner sina nappar, snuttefilt och favoritnalle, sen går hon till ytterdörren där hon fortfarande gnäller och min syster frågar: "Vad är det nu då?". Hon snyftar och svarar "du ska inte tro att det är så lätt att backa ut ur garaget".

Min syster Lillemors son Pontus, 3 år, frågar sin syster Therese "hur gick det till då jag föddes?", Therese svarar att "först låg du i mammas mage, sedan åkte hon in på sjukhus, fick en säng och en vit rock". Då frågar Pontus "är jag född i en vit rock?".

Om jag nu har tappat tron på Gud och gått ur svenska kyrkan, har jag då begått ett lagbrott – trohets mot huvudman?

KENNETH D

Baklänges

● Ibland så undrar jag om beslutsfattarna tänkte "baklänges". Om man vill ha mindre bilar i Stockholms innerstad så hur kommer det sig då att det kostar 11 kronor att köra in i stan men det kostar 35 kronor att lämna stan? Det borde väl vara tvärtom. Eller?

Liksom att störst inte alltid är bäst.

Ta till exempel sjukhusen, dom är så stora att det tar flera år att lära sig att hitta i korridorerna, kan vara upp till kilometerlånga. Är det därför man kallar det för "stafettpersonal"? Hur lång tid tar det för en specialtläkare att ta sig till exempelvis "helikopterplattan" från matsalen eller toaletten med rätt info om vad som väntas?

Såg på TV att patienterna får ligga i exempelvis dagrum utan tillsyn och enligt inslaget så hade tyvärr nån dött där. I stället borde man locka fler till sjukvården med fasta löner och rätt utbildning, men i stället skär man ner på personal för att spara pengar. För mig rimmar det väldigt dåligt.

DAGGE

Vågens Väsen

● Vågor som ses gå mot land visar icke något av det som heter ånger, och innan strand vänder åter ut mot havet

De kommer, bryts och slår mot land Om dagen, och om natten Om strand är sten då, eller sand är det beslutsamt, detta vatten

den rörelse som är vattens är den som åter händer en rörelse mjuk som kattens framåt, aldrig åter vänder

JAN WALLIN

Aldrig mer än jag

● Jag skulle bara vilja säga ja. Men terapeuterna skulle nog säga nej. Att härja runt och suppa har alltid varit min grej. Men nu får det fan i mig bli en ändring på det. Ja nu får det fan i mig vara slut med det. Men hur i helvete ska det gå till? När det jag egentligen vill bara är att trampa på i samma gamla spår. Den nya vägen kommer att bli svår. Jag hoppas att ni förstår. Allt jag ser i mina drömmar varje natt är flaskor, burkar och en styrketår. Och kan ni tänka er att jag verkligen inte vill dit, och behöva uppleva samma gamla skit. Detta bekymrar mig var eviga dag. För att jag vet att jag aldrig blir mer än jag.

MARKKU

Blåstork

● Mild och Blid var bägge två djupa vattens tunna is uppå med vild o glid var det då en riktig tur att bägge två till sin växt var ganska små så den frusna böljan blå bar vikten av dem bägge då de med friskt humör fyllt på med våta varor som pripps blå

och när det var fyllan på de kallades för Hej och Hå med brak o dunder plötsligt Hå ovan djupet slog en rova så där sjön var mera svart än blå brak blev vak som svalde Hå så Hej hann ej ens med hej då men likt en klubbad lake rå plötsligen och upp kom Hå

Då två blev en och åter två men hej sa Hej just då till Hå men dra åt H vad du är blå är du så blåfrusen så vet jag vad du bör göra då in till stan du trampar på få fatt i en blå slampa så bli lite i gasen så blir du säkert bra sen Hå

sade Hej och tyckte då att han var så rolig så men Hå han v azur ändå Hej, han skrattade sig blå som två små blå sen satt de då och varandra glodde på

sedan så fick båda två röda hund och detta fick dem helt violetta så för att ej få mässlingen går de runt i mässingen underhåller gäster gör deras blå sork Ester

JAN WALLIN

Den här perfekta världen

● En gnutta avundsjuk känner man sig när man ser 100 % bonde, kokkar, designers, byggare på den där "dumburken". Och läser hur kunniga, kreativa och perfekta alla andra än jag är.

Så skulle det inte vara, men det går inte att undvika känslan av att vara en nolla som inte

kan någonting, i alla fall inte bra.

En gång fick jag höra från min dåvarande sambo: "Du kan inte göra nånting annat än att plocka brukar och sälja tidningar". Jag vet att det kom från hennes egna dåliga självkänsla men fick i alla fall en 50-åring att granska sig själv: är det verkligen så?

Efter en stunds tankearbete kände jag att vad är det egentligen för fel med att plocka burkar och sälja tidningar? Och sedan också kunna laga ganska hyfsad svensk husmanskost. Utan att vara en kock i den här perfekta världen.

HÅGERSKRIKAN

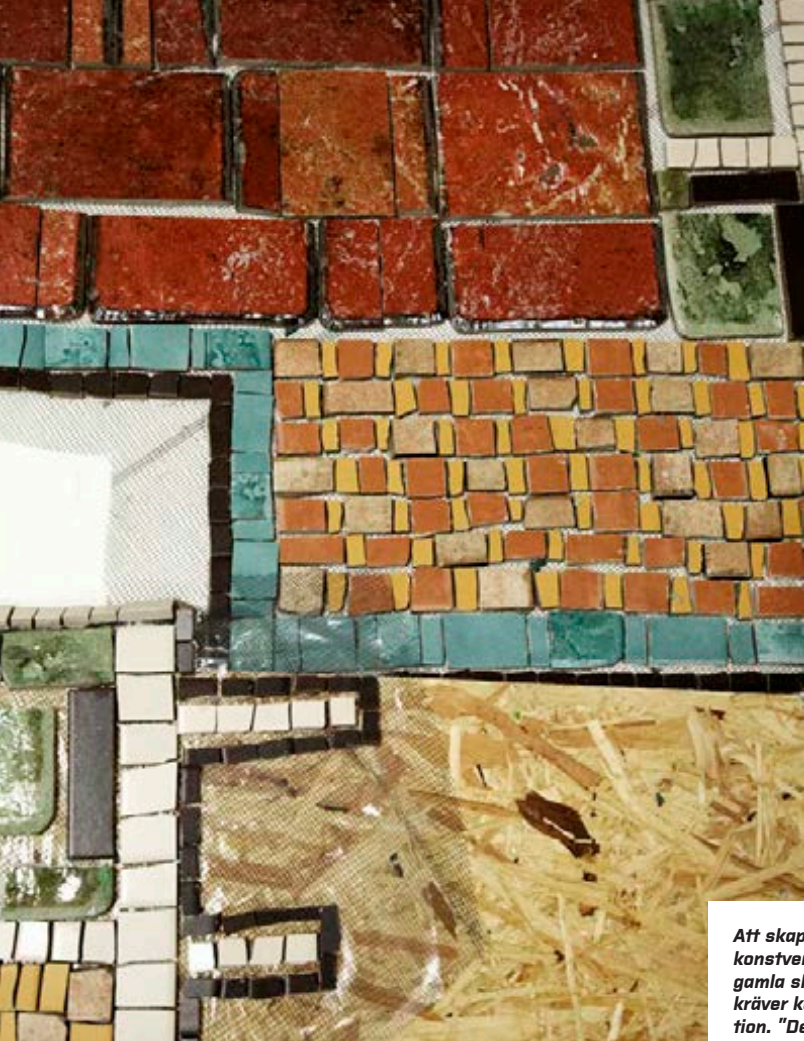

MICHAEL BROWNING | UNSPLASH

TILLSAMMANS

Remakebolaget återvinner "allt från människors kraft till mormors gamla porslinstallrik". Med hjälp av skärvor av porslin, kakel, speglar och glas, tillsammans med lokalbor och personer som arbetstränar, skapar de kollektiv offentlig konst. Det senaste projektet finns i Gubbängen – mosaikkonstverk på temat "Dåtid-Nutid-Framtid". TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO MARTINA HOLMBERG

I DELAR

Att skapa mosaik-konstverk av gamla skärvor kräver koncentration. "Det är ett pillergöra, men det passar mig bra, jag är noggrann", säger Liselott Barreholm som arbetstränar hos Remakebolaget.

◀ Det är tredje gången Lise Romare från Hökarängen kommer för att hjälpa till med konstverken. Dagens göra är att lägga rabatten utanför Gubbängens gård.

▼ Vid ett tidigare projekt, på uppdrag av Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, dekorerades betongsugor tillsammans med sommarjobbande ungdomar från området.

REMAKEBOLAGET

På väggen hänger en fotokopia av den gamla gården som gett namn åt stadsdelen Gubbängen. Det sägs att det lång tillbaka i tiden, på 1600-talet, bodde tre gubbar där och att den därför kom att heta Gubbängens gård.

Intill fotot finns en utskrift föreställande stadsplanen från 40-talet, då nutidens Gubbängen började få sin form. Här hänger också en skiss över framtiden - studentbostäderna som just nu byggs på andra sidan tunnelbanan.

Allt det här ska bli till stora mosaikkonstverk, som ska pryda 36 kvadratmeter av en husvägg som vetter mot tunnelbanan.

– Det har varit en del problem med klotter där och Familjebostäder vill göra väggen mer inbjudande. Förhoppningsvis minskar klottret när det sitter konstverk där som grannar och personer man kanske känner har varit med och skapat, säger Cecilia Norborg, handledare på Remakebolaget.

Två gånger i veckan har en konstverkstad på Gubbängstorget varit öppen för alla som vill hjälpa till att forma byggnader, träd och människor av porslinskärvor. Hittills har

allt från äldre kvinnor och män till små barn från närområdet deltagit i projektet. På dagtid under vardagar har även personer som arbetstränar jobbat med verken.

Det är själva idén bakom Remakebolaget, att skapa kollektiva konstverk av återvunnet material. Porslin, kakel, speglar och glas får de från privatpersoner eller från

EN AV ANLEDNINGARNA TILL JAG TYCKTE ATT DET SKULLE VARA ROLIGT ATT VARA MED ÄR FÖR ATT DET ÄR OFFENTLIG KONST. DET LÄT BRA ATT DE INKLUDERADE FOLK SOM BODDE I NÄRHETEN. Lise Romare

affärer vars kollektioner av klinkers och kakel har gått ut.

Remakebolaget startades 2012 av konstnärerna Helen Rydberg och Maria Lohe. De såg att speciellt porslin är något som inte återvinns, trots att det har ett stort kul-

turvärde, bär på minnen och är vackert. Det ville de ändra på.

– Jag har inte tänkt på hur mycket man kan göra av porslin. Även udda porslin eller det som är missfärgat och inte ens går att sälja på loppis. Men det kan vara jättefint att ha med här, säger Therese Ekström som nyligen börjat arbetsträna hos Remakebolaget.

– Det här är första gången jag har fått arbetsträna med nåt roligt. Jag har alltid varit i kontorsmiljöer, det var också där jag blev utbränd.

Likaså är det för Liselott Barreholm som sitter vid ett bord och ”gör gräs” av italiensk

◀ "Många här är "overachievers" och i vissa arbetsmiljöer kan det slå hårt. Här gör vi gör något som vi kan vara stolta över och som känns meningsfullt. Det lyfter självförtroendet och viljan efter att ha haft en depression eller annat som bygger mörker. Jag tycker att det är bra ljus här", säger arbetstränande Yasai Jallow.

klinker intill de stora studentbostadshuset.

– Det är ett kreativt jobb och jag använder hjärnan på ett annat sätt. Jag gillar att jobba med händerna, men hade aldrig hållit på med mosaik förut. Ju mer jag gör det desto roligare är det. Till dottern säger jag att jag lägger pussel på jobbet.

REMAKEBOLAGET GÖR FRAMFÖRALLT offentlig konst och har tidigare främst gjort uppdrag åt kommuner och fastighetsbolag. Till exempel har de dekorerat en lekplats i Hjulsta. Och i Rågsved bidrog boende i området med kantstötta tallrikar och koppar till konstverket på Vallhornsgatan. Unga sommarjobbare har arbetat med att utsmycka betongsuggor i Rinkeby, socialkontoret i Hjulsta och ingången till en tunnel mellan Rissne och Hallonbergen.

Det sociala företaget har sin ordinarie mosaikverkstad nära Mariatorget, men har även en textilverkstad, i samarbete med föreningen Demokratipiloterna, nära Nytorget där de skapar nytt av gamla kläder, gardiner och dukar.

Susanna Hamber har varit med i snart ett

år och testat båda verkstäderna, men säger att mosaik är mest hennes grej.

– Det är den bästa arbetsträningsplatsen jag har varit med om. Jag har tidigare varit hos en ICA-butik, där jag sorterade varor och kollade datum, och en second hand-butik. Sen blev det ett långt glapp då jag inte arbetade alls, eftersom min handläggare på Arbetsförmedlingen bara försvann.

Hon berättar att hon har en funktionsnedsättning, en medfödd hjärnskada som påverkar inlärningen, vilket gör det svårare att få jobb.

– Jag har alltid hört att min funktionsnedsättning begränsar vissa möjligheter, den synen är så naturlig för mig. Men mina föräldrar har ofta sagt att jag kan mer än jag tror.

– Man har också märkt att risken för epilepsianfall minskar när jag håller på med nånting, när hjärnan är aktiv.

PORSLIN KRASAR. DET klipps och skärs. Bitarna placeras ovanpå ett nät som ligger över plasten som täcker skissen. Men de sätts inte fast riktigt än, först måste det kon-

trolleras att de sitter "rätt". Bäst ser man rakt ovanifrån, då kom 3D-effekterna fram, och plattorna kan behöva justeras.

– Sedan ska det här fogas men det gör vi inte förrän det sitter uppe på väggen. Det är för kallt ute för det nu, det kan vi göra först på senvåren, säger Cecilia Norborg.

Delar av vissa konstverk ligger utspridda i rummet. Gubbängshallen och skylten för tunnelbanan, som invigdes 1950 när staden hade byggt spåren mellan Slussen till Hökarängen, är halvfärdiga.

Vid konstverket föreställande Gubbängens gård jobbar två kvinnor som blev tipsade om projektet i Facebookgruppen "Gubbängen – Förort när den är som bäst".

– Vi är båda från närliggande Hökarängen, men vi känner inte varandra. Eller kände inte varandra, nu har vi stått här tillsammans flera gånger, säger Lise Romare och fortsätter:

– En av anledningarna till att jag tyckte att det skulle vara roligt att vara med är för att det är offentlig konst. Det lät bra att de inkluderade folk som bodde i närheten. Jag blev glad av den tanken. 📍

I VINTER FINNER DU VÄRMEN OCH GEMENSKAPEN PÅ ZINKEN.

KOM OCH LYFT FRAM VÅRA
GRÖNVITA HJÄLTAR I DE TRE SISTA
STRIDERNA OM SLUTSPELSPLATSERNA!

Hammarby – Villa Lidköping
Hammarby – Sandviken
Hammarby – Frillesås

fredag 31 januari
onsdag 5 februari
fredag 14 februari

HAMMARBY
BANDY

VÄRLDSKLASS PÅ RIKTIGT.

Foto Romus Ramström • Med reservation för ändringar.

I GATUPLANET

62

procent av de barn och unga som 2018 behövde hjälp av BUP fick sin första bedömning inom 30 dagar. Tre år tidigare var det 90 procent. Samtidigt ökade antalet barn och unga som vårdas i psykiatrisk öppenvård under 2013-2017, enligt Socialstyrelsen. Barn som vårdades för skadligt bruk eller beroende har däremot minskat.

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

"Jag läste dina dikter så fort jag kom hem, särskilt Skam var helt fantastisk. Ska klippa ut den och sätta på kylskåpet."

"Alltid kul när jag får möjlighet att få tag i Situation Sthlm. Bor långt utanför stan men får lite storstadskänsla av den."

"Tack för en trevlig pratstund på Centralen i morse. Lycka till med barnbarnet."

"Jag njöt faktiskt av att läsa tidningen, inte så ofta det händer, man sitter med mobilen hela tiden."

Svar förmedlas till respektive säljare.

GATUSLANG

"Snorigt ute"

En dag i mitten av januari slog säljaren Peter Nilsson upp dörren till distributionen och sa: "Det är lite snorigt ute". Alltså halt.

JOHAN LÖFGREN

Johan Löfgren har fått en rullator av en annan säljare, Mischa, vars mamma dog för en tid sedan och lämnade en rullator efter sig. Han har artros i höften och väntar på operation.

Hur länge har du haft den?

– Den här har jag väl haft nåt halvår. Jag har svårt att stödja på benet. Det flyter på bättre med den här än att gå med krycka, men i trappor måste jag ha krycka. Jag sitter på den och säljer tidningar.

Du har pimpat den lite.

– Skylten "Kram och hej" är bara en rolig skylt jag hittade på

trottoaren. Armbandets där på sidan hittade jag i mitt förråd, det har nog legat där i många år. Jag har mina grejer i ett förråd som min mamma betalar, när hon flyttade till Norrköping hyrde hon ett förråd så jag har mina grejer där. Jag håller på att tömma det nu.

Hänger väskan med reflexer alltid där på sidan?

– Det är olika. Reflexerna har jag hittat då och då, det ligger alltid nån på trottoaren. Fästet för kryckan, det är ett reflexband jag hittat som håller den på plats. Namnskyften gjorde att jag fick tillbaka den förra rullatorn en gång, nån ringde och frågade om jag saknade en rullator. Och det gjorde jag ju.

ULF STOLT

Situation Sthlms säljare Rose-Marie var drygt ett år när hon flyttade till Syrenvägen i Kallhäll. Till det vita huset intill kohagen. Här växte hon upp med sin mormor och morfar. BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

MIN PLATS

Det är sista kåken i slutet av vägen. Från början var den vit, men trädgården ser ungefär likadan ut. Gamla äppel- och körsbärsträd och altanen som vi fikade på om somrarna. På den tiden gick det kor i hagen här bredvid. En gång smet en av korna, kom in på vår tomt och skrämde morfar som sov i en hammock.

Som ung var morfar byggarbetare, men när jag flyttade in hos dem var han pensionär, han var född 1897. Mormor jobbade i en skolbespisning. Hon brukade köra mig till dagmamman på sin röda lilla moppe med en barnsadel bak. En gång körde vi omkull på isen på Enköpingsvägen. När hon senare tog av sig den gröna filthatten, det var ju modernt med hatt då, så var den alldeles blodig. Men det gick bra.

Jag hade en kompis i en av kåkarna, Henrik hette han. Det var inga andra, förutom Ann-Kristin hos dagmamman. Jag var ganska

ensam som barn tror jag, men det var inget jag var ledsen över, jag var van vid det. Jag umgicks mest med mormor och moster. Och vår hund Kickan, en jättesnäll gråhårig spets.

Jag flyttade till dem när jag var drygt ett år. Vad jag fått berättat för mig så blev mamma dålig i nerverna och hade epilepsi. Hon tog mycket tabletter och hittades medvetlös. Mormor ville inte att jag skulle hamna på fosterhem och sa: "vi tar hand om jantan".

Mamma dog när hon var 60, cancern som tog henne. Vi hade haft ganska dålig kontakt, det var så mycket konflikter.

Pappa har jag aldrig träffat. När jag var 20 år knackade polisen på dörren och berättade att han hittats död. Hans organ var dåliga, han söp ihjäl sig. Han efterlämnade 52 000 kronor som jag köpte min första lägenhet för. Men jag var nog mest här i huset i alla fall. Jag hade ändå en jättefin uppväxt hos mormor och morfar, det måste jag säga. 🍷

Situation Sthlm-säljaren Tomas Liljebrink, här tillsammans med Blixtjobbs verksamhetsledare Linda Hallin.

Blixtjobb nedläggningshotad – Skyddsvärnet tog över

I ÅTTA ÅR drev Stockholms Stadsmission verksamheten Blixtjobb, där personer som befinner sig i olika typer av utsatthet, såsom hemlöshet och missbruk, kan få jobbuppdrag – allt från flyttstädning till trädgårdsarbete. Men förra året var organisationen tvungen att genomföra neddragningar.

– Jag var verksamhetsledare för Blixtjobb och när Stadsmissionen berättade att de skulle lägga ner flera verksamheter, däribland Blixtjobb, bad jag ledningen titta på om det fanns en annan organisation som ville ta över, säger Linda Hallin.

Uppdraget landade hos organisationen Skyddsvärnet, som redan jobbade med målgruppen. Bland annat har de ett antal boenden för hemlösa personer.

– Det kändes viktigt att Blixtjobb skulle finnas kvar. Vi ger alla en

chans här. Människor som har varit borta från arbetsmarknaden länge har en möjlighet att jobba och bryta vardagsmönstret, säger Linda Hallin som följde med Blixtjobb till Skyddsvärnet som samordnare.

Hon påpekar att de som anlitar blixtjobbare också gör en samhällsinsats.

En del av blixtjobbarna gör uppdrag då och då, andra ofta, beroende på förutsättningar och efterfrågan. Varje dag är 15 till 25 personer ute på jobb.

SITUATION STHLM-SÄLJAREN Tomas Liljebrink påbörjade en OSA-anställning hos Blixtjobb 2 januari.

– Jag jobbade för Blixtjobb ett tag även under Stadsmissionens tid. Jag hade kul och det är ett bra företag och idé. Jag tycker att det är "strongt" att Linda höll i det när det skulle läg-

gas ner. Hon räddade Blixtjobb.

Under ett antal år hade han en paus från Blixtjobb, han var på behandlingshem och en tid på Gotland och i Örebro. När han återvände till Stockholm fick han jobb inom

byggbranschen.

– Men eftersom jag måste gå till Metadonteamet varje dag för att få min dos, jag får inte hämta ut flera doser i förväg, så kunde jag inte ta de där jobben. Metadonteamet öppnar

klockan halv åtta och jobb i byggbranschen börjar oftast klockan sju på morgonen.

– Dessutom måste Tomas och många av de andra gå på väldigt mycket möten, påpekar Linda Hallin. Det kan vara återfallsprevention, socialtjänsten, Arbetsförmedlingen, vården med mera, och då är det svårt att ha ett vanligt jobb. På Blixtjobb kan vi anpassa arbetet efter alla möten.

Tomas Liljebrink säger att han velat ha ett heltidsjobb i flera år.

– För att hålla mig nykter behöver jag ha ett arbete där jag känner att jag gör något bra och att det gör avtryck, inte att jag ska gräva en grop och sedan skotta igen den. När jag hade en praktik via Arbetsförmedlingen fick jag olja in ett staket som skulle rivas, det kändes inte meningsfullt.

Hans målsättning är att så småningom kunna få sin medicin via apoteket och ha möjlighet att ta andra jobb.

BLIXTJOBB ANLITAS I dag mest av privatpersoner och bostadsrättsföreningar, men också några skolor och företag återfinns bland kunderna. Uppdragen kan till exempel vara att måla om parkbänkar eller lägenheter, snickra och tapetsera, göra rent i grovsoprum, flytta om kontorslandskap, lägga om tak på kolonilotter och tömma dödsbon.

– Från dödsbon försöker vi ta till vara på allt vi kan och skänker det till vår second hand-butik i Nynäshamn. Och om det är någon som ska få en träningslägenhet kanske den vill ta över några av möblerna, säger Linda Hallin.

Till våren blir det förmodligen en del trädgårdsarbete för blixtjobbarna. Blomlådor behöver byggas och bryggor och altaner oljas in.

– Jag brukar säga till kunderna:

BLIXTJOBB

- Blixtjobb arbetar i Stockholm med omnejd.
- Det finns alltid en arbetsledare som ansvarar för tids- samt kvalitetsgaranti.
- Medarbetarna är försäkrade och formellt anställda med avtalsenlig lön.
- Sedan Skyddsvarnet tog över Blixtjobb 1 april, och fram till 31 december, har sex deltagare gått vidare till arbete och studier, fyra till arbetsträning och lönebidrag och tre till behandling.
- Blixtjobb anlitas på www.skyddsvarnet.se/blixtjobb. Där går det också att ansöka om att bli blixtjobbare.

ställ frågan, så ser vi vad vi har för kompetens. Deltagarna är duktiga på olika saker och vi har många som till exempel har haft egna företag inom måleri och bygg.

Jobben matchas med blixtjobbare som blir erbjudna uppdragen några dagar i förväg.

– Ibland händer något och någon dyker inte upp och vi blir en person kort. Då ringer vi till dem som vi vet kan finnas i närheten, som kanske bor på härbärgen och andra boenden här i krokarna. Vi vill ju försöka vara den styrkan vi ska vara.

Blixtjobbarna är 80 procent män, de vill få in fler kvinnor. Likaså vill de få in mer uppdrag.

– Det har varit problematiken genom alla år. Folk vill jobba bara de får möjligheten och chansen. Jag skulle kunna ta in många fler på en dag, men vi behöver mer uppdrag. Det skulle vara roligt med fler företag som anlitar oss med kontinuitet. Det finns massor vi skulle kunna göra.

MARIA HAGSTRÖM

Haninge får pris av CAN

VARJE ÅR DELAR CAN ut priset "Årets förebyggande kommun".

Den senaste vinnaren är Haninge kommun, som nyligen fick ta emot utmärkelsen.

– Haninge kommun använder sig av beprövade arbetssätt och metoder och arbetar ständigt för att utveckla det förebyggande arbetet inom ANDTS-området, säger Charlotta Rehnman Wigstad, direktör för CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

ANDT står för alkohol, narkotika, dopning och tobak. En anledning till att Haninge kammade hem priset beror på att kommunen har tillsatt en person som på heltid samordnar ANDT-frågor. Dessutom har de bland annat bra samarbeten med ideella organisationer.

Haninge kommun uppger också att de har nattvandringar och tobaksfria skolor och fritidsgårdar.

Charlotta Rehnman Wigstad.

– Barns förutsättningar under uppväxten har stor betydelse för deras hälsa och utveckling. Vi i Haninge kommun ser därför till att erbjuda olika slags samtalsstöd på föräldrarnas villkor. Ett annat praktiskt exempel på förebyggande arbete är UNGSAM (samverkan mellan myndigheter, förvaltningar och andra aktörer i Haninge kommun), där finns alla delar av kommunens verksamheter samt polisen representerade, säger Camilla Johansson, enhetschef i Haninge kommun.

MARIA HAGSTRÖM

500 000

kronor har Radio Totalnormal fått av Socialstyrelsen. Det gör att programmet, som har legat nere en tid efter sänkt bidrag, kan få nytt liv. Varannan torsdag blir det igen vårt "psyke i etern". Sändningarna görs av personer med erfarenhet av psykisk ohälsa. De siktar på att starta 20 februari.

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-54595394

ZBK

AL
ATRIUM LJUNGBERG

Brunnberg & forshed

Abaton
PRODUKTION AB

ASSA ABLOY

Brücke diakoni

Acne 艾可尼

Autoexperten

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

advokatfirman sallnäs

BYGGNADS

ersëus
arkitekter

H2M

inplenion.

ADVOKATFIRMAN ÅBERG & CC

Capio Geriatrik

Ersta diakoni

HAMMARBY IF

inResonance
Always in Tune

Thomas Bodström

ARVET

Capio Psykiatri

EY Skye

HEBA
FASTIGHETS AB

investor

afa
FÖRSÄKRING

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

CEDERQUIST

FAMILJEBOSTÄDER

HAMMER & HANBORG

AHRBOM & PARTNER

bergkrantzarkitekter

centric

f Fastighets

Hertz

iiiriiiis
utvecklingscenter

Akademikerförbundet SSF

BESQAB

CERTE REVISION

FF Profilreklam AE

HANSA PROJEKT

Akademikernas a-kassa

BOLIDEN

CHINA TEATERN

FCG

Hedström & Taube | gruppen

ALLBA

Bonnier Fastigheter

S:ta Clara kyrka
I HJÄRTAT AV STOCKHOLM
INOM LÄN OCH SÖDERN KYRKAN

Flinks JÄRN

IT-UNDERHÅLL
IT-TEKNOLOGI AB

ANDERS BODIN FASTIGHETER

BOBY
BOTHYRKÄRYRGEN

Colly
ETT FÖRETAG I INDUSTRI

FLOWY

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

APOTEK ICM

BRANDKONTOR
Brandkontor AB

COWI

FOURSIDE

HMXW arkitekter

JANKE WIKHOLM

Danske Bank

gibon

HOTELL JOUREN
ett tryggt boende

DANVIKSHEM

Gullers Grupp

hiQ

dina Dina Försäkringar

gro advokatbyrå

HRM
Affärsutveckling
Relationer med affärsfokus

Effekt
Konsult & Fastighetsförvaltning AB

INDUSTRI VÄRDEN

EM
EINAR MATSSON

Gröna Lund

Hyresgästföreningar

Electrolux

Grönsakshallen
Sorunda

IKANO
Bostad

BYGGNADS

ersëus
arkitekter

H2M

inplenion.

Capio Geriatrik

Ersta diakoni

HAMMARBY IF

inResonance
Always in Tune

Thomas Bodström

ARVET

Capio Psykiatri

EY Skye

HEBA
FASTIGHETS AB

investor

afa
FÖRSÄKRING

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

CEDERQUIST

FAMILJEBOSTÄDER

HAMMER & HANBORG

AHRBOM & PARTNER

bergkrantzarkitekter

centric

f Fastighets

Hertz

iiiriiiis
utvecklingscenter

Akademikerförbundet SSF

BESQAB

CERTE REVISION

FF Profilreklam AE

HANSA PROJEKT

Akademikernas a-kassa

BOLIDEN

CHINA TEATERN

FCG

Hedström & Taube | gruppen

ALLBA

Bonnier Fastigheter

S:ta Clara kyrka
I HJÄRTAT AV STOCKHOLM
INOM LÄN OCH SÖDERN KYRKAN

Flinks JÄRN

IT-UNDERHÅLL
IT-TEKNOLOGI AB

ANDERS BODIN FASTIGHETER

BOBY
BOTHYRKÄRYRGEN

Colly
ETT FÖRETAG I INDUSTRI

FLOWY

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

APOTEK ICM

BRANDKONTOR
Brandkontor AB

COWI

FOURSIDE

HMXW arkitekter

JANKE WIKHOLM

mavera.

Sandart&Partners

JÖRGENSENS RÖR AB

**INGEN VÄLJER ETT
LIV PÅ GATAN**

**MEN VÅRA SÄLJARE
ARBETAR FÖR ATT
TA SIG DÄRIFRÅN**

SITUATION
S T H L M

AVTRYCKAREN
150 ÅR AV POLISFOTOGRAFI

**NY UTSTÄLLNING
ÖPPNAR 7 FEB**

GUIDADE VISNINGAR
LÖRDAGAR & SÖNDAGAR
KLOCKAN 15.00

 Polismuseet

polismuseet.se

**FÖLJ OSS PÅ
INSTAGRAM**

@situationsthlm

"Är du en sån som aldrig haft nån." – Första raden i "Nåt" från Slowgolds kommande platta *Aska* som släpps 21 februari.

"Undergroundscenen skapas med mycket kärlek."

Lukas Wigardt

DOKUMENTÄRFILM Filmskaparen Lukas Wigardt tar oss med bakom kulisserna till rejvfester och undergroundklubbar. I dokumentärfilmen *Stockholm folkanda*, som han gjort tillsammans med rejvarengörerna Linus Nyström och Simon Wallden, får man följa arbetet med att förvandla en tom industrilokal till en stor klubb och möta människorna bakom.

– Undergroundscenen skapas med mycket kärlek. Folk som bygger upp festerna vill vara där själva och jag har sett klubbar byggas upp på bara två veckor.

I filmen varvas nytt material med mer historiskt. Det blir en resa genom undergroundscenens förändring – från tiden efter Docklands nerlägg-

TOM FOLLEN

ning till dagens rejvfester.

– Vi vill ge en ärlig och äkta skildring. Syftet är att ge en inblick i en värld som annars är sluten.

Hur ser det ut i Stockholm i dag?

– Det har blivit kultur att gå ut på sommaren med en högtalare och elaggregat och ha fest. Och det handlar inte bara om techno och trance längre utan om all möjlig slags musik. Hela undergroundscenen har

fått ett uppsving på senare år.

Enligt Lukas Wigardt började det med två "Docklandsfester" 2015.

– Sedan dess har stockholmarna kunnat besöka fler industrilokaler än tidigare, festerna flyttas runt.

FOTNOT: Filmen visas på Bio Rio 30 januari. Det är i nuläget oklart när nästa tillfälle att se den blir.

MARIA HAGSTRÖM

De som kom ensam

UTSTÄLLNING Genom den internationella räddningsinsatsen Kindertransport räddades 500 judiska flyktingbarn från Nazityskland i slutet av 1930-talet. I utställningen "Jag kom ensam – judiska flyktingbarn i Sverige" visas unika fotografier och brev som berättar om barnens liv före

kriget, om själva flykten, och livet här efteråt.

– Den handlar om barnens livsvillkor och de känslomässiga konsekvenserna av att skiljas från sina familjer, säger Ingrid Lomfors, historiker och

KAMERARECHTARBEIT

överintendent vid Forum för levande historia, som skrivit texterna i utställningen.

FOTNOT: Utställningen visas 21 januari-15 september på Forum för levande historia.

ULF STOLT

Trio Joubran spelar hembyggt

ODU De tre palestinska bröderna Samir, Wissam och Adnan Joubran i Trio Joubran tar ett musikaliskt arv vidare. Deras farfars far, farfar och pappa var alla skickliga musiker och instrumentmakare och deras mamma en framstående sångerska i en musiktradition kallad Muwashahat från de arabiska delarna av Spanien.

Ena bröderna, Wissam, har byggt de arabiska lutor, Oud, som de spelar på. Han är utbildad violin- och Oudbyggare vid Stradivariusinstitutet i Cremona, Italien.

FOTNOT: Uppträder 25 februari på Curious Classics på Konserthuset.

ULF STOLT

Värt att kolla upp:

7 april

Jonathan Johansson
MUSIK En Stockholmskildring som reser sig ur förstrött pianoklink och en kontrabasfigur. Texten en kosmopolits vemdiga vykort. Från kommande plattan *Scirocco*.

Curb your enthusiasm

Larry David

TV I en tionde säsong där han navigerar sig fram mellan sociala dilemman i bekväma gångkläder.

A hidden life

FILM Två år efter hans död kommer den sista film som Michael Nyqvist medverkade i, han spelar biskop Joseph Fliessen.

Sparkonto utan ränta är som fredag utan

Öppna sparkonto direkt i mobilen på sbab.se

SBAB!

*Vi har insättningsgaranti på våra konton enligt beslut av Riksgälden. Det innebär att du får ersättning för ditt insatta belopp upp till 950 000 kr om SBAB skulle gå i konkurs eller Finansinspektionen beslutar att garantin ska träda in. Dessutom kan du få ersättning för insättningar från vissa särskilda händelser med högst 5 Mkr. Ersättningen betalas ut av den myndighet som hanterar garantin. För mer information se www.riksghalden.se/sv/insattningsgarantin/

DÅTID STHLM

FEBRUARI 1980

I EN MOTION till kommunfullmäktige föreslår sex vpk-ledamöter att Stockholms Slott ska bli vandrarhem, alternativt föreningslokal för bland annat motorcykelklubbar.

Kvinnokliniken på Sabbatsberg läggs ner till sommaren. Man beräknar att antalet förlösningar under året kommer att öka med sex procent. Vilka nu får fördelas på stadens andra sjukhus, som redan har fulltecknade väntelistor.

Ulf Lundells andra roman *Sönnen* säljs för 20.50 på bokrean. Bäst säljer Svenska Akademiens ordlista.

Kommunikationsminister Ulf Adelsohn har en studsmatta placerad framför tv:n hemma som han tränar på tio minuter varje morgon. Ibland hoppar han rakt upp och ner, ibland med högt uppdragna knän, ibland studsar han på bakdelen. Han har köpt studsmattan av en bekant för 800 kronor.

Cirka 1 000 balkonger i Stockholm är livsfarliga. De farligaste balkongerna med stålstomme som rostat finns i hus byggda före 1945.

Evert Taubes skatteskuld på 260 000 är slutbetald. Den sista inbetalningen från familjen – en check på 60 000 kronor – kom till Kronofogden i förra veckan, nästan på dagen fyra år efter hans död.

DAGENS NYHETER SKRIVER en artikelserie om unga och självmord. Bland annat om Bosse, 12 år, som hoppade framför tåget på Medborgarplatsens tunnelbanestation. Hemma på sängen hade han lämnat en lapp: "Nu skiter jag i er".

Enligt en utredning från Landstinget och Länsstyrelsen fuskar 120 000

Sex vpk-ledamöter föreslår att Stockholms Slott ska bli vandrarhem, alternativt föreningslokal för bland annat motorcykelklubbar.

CREATIVE COMMONS

TRÖTS ARBETSLÖSHET ÄR DET SVÅRT ATT LOCKA FOLK ATT BLI PARKERINGSVAKTER. BARA 235 AV 307 TJÄNSTER I STOCKHOLM ÄR TILLSATTA.

av 136 000 bilister i Stockholm med bilavdraget för resor till och från jobbet. Skattefusket innebär att samhället förlorar mellan 100 och 180 miljoner per år i intäkter.

I åldersgruppen 18-70 år röker 37 procent av männen och 32 procent av kvinnorna.

Omvandlingen av hyreslägenheter till bostadsrätter fortsätter och börjar sprida sig till ytterstaden. Förra året tillkom 1 208 bostadsrätter i staden.

The Boppers spelar på Göta Lejon. Deras skiva *Keep on Bopping* har sålt över 230 000 exemplar.

En liga, som smugglat 50 kilo cannabis från Marocko och sålt det mesta till skolelever i Huddinge, avslöjas.

Nya automatspärar i tunnelbanan installeras. Alla måste därför byta till nytt månadsmerke med magnetremsa och ett nytt fodral med plastficka.

ENLIGT LINJE 3 kan uppvärmningen av Stor-Stockholm med naturgas starta först 1986-1987 – först måste man hitta ett land att köpa naturgasen från. Och bygga ett gasnät för 6,7 miljarder.

Lars-Inge Svartenbrandt sitter på Kronobergshäktet, misstänkt för det grova rånet mot posten på Döbelnsgatan, samt ett dubbelmord i en lägenhet på Kungsgatan dagarna före rånet, som polisen tror har ett samband.

Lantbruksstyrelsen förbjuder

Skansen, av utrymmesskäl, att ha fler än två elefanter.

Hovrätten fastställer domen på tre månaders fängelse för den 56-åriga polisman som misshandlat en man i ett personalrum på Medborgarplatsens tunnelbanestation så att det, enligt åtalet, "stänkte blod på väggarna".

Trots arbetslöshet är det svårt att locka folk att bli parkeringsvakter. Bara 235 av 307 tjänster i Stockholm är tillsatta.

Det finns femton mil stränder i Stockholm. Tio mil av dem är promenadbara.

Konsument Stockholm har utställning och rådgivning i city, i Vällingby och i Rinkeby under ämnet "Kontokort – ett lättvindigt sätt att handla med lånade pengar".

För några veckor sedan organiserade några trafikanter kampanjen "Rusta upp Slussenterminalen". "Se till att det blir en hyfsad miljö för trafikanterna nu när Södermalmstorg projekteras", säger trafiklandstingsråd Roland Björnsne.

ULF STOLT

FEB

1818

Jean Baptiste Bernadotte tillträder som kung av Sverige och tar sig regentnamnet Karl XIV Johan. Som kung i Norge kallar han sig Karl III Johan.

1997

Skådespelaren, regissören, barnboksutgivaren, visdiktaren, teaterdirektören, vänsterpartisten och vanedemonstranten Allan Edwall avlider.

1968

Utbildningsminister Olof Palme deltar, till amerikanernas ogillande, i ett fackeltåg mot Vietnamkriget tillsammans med Nordvietnams ambassadör.

Orgeln kommer från
Stadsmuseets samlingar.

FAKTA

Bredd: 213 centimeter
Höjd: 183 centimeter
Djup: 55 centimeter

"KÄRRAN"

Kärran är en motordriven vagn med gummihjul, diameter 20 centimeter. Stativen som formar vagnens stomme med hyllplan i tre våningar är gjorda av fyrkantör av vit metall. Hyllorna verkar gjorda av kraftig masonit, ovasidan av hyllplanen är klädd i brunt papper.

På översta hyllan finns en Yamaha-klavivatur samt en förstärkare, en Carlsbro Cobra PA 100. I två lösa lådor och en ståltrådkorg finns sångböcker, ett par glasögon, cd-skivor, sax, tejp, reklam-material och en häftpistol.

På mellersta hyllan finns en till klavivatur, en Wurlitzer Electric piano, och en Grundig C 400 Automatic kassetband-spelare.

På nedersta hyllan finns motorn från Parvalux Electric Motors Ltd som driver vagnen, samt två batterier, Fritid-Marin från OK Q8. En stor högtalare, Max, är vänd mot publiken. Samt två mindre Galaxy Audio-högtalare och en fotpedal som är upplagda på hyllan.

Allt hålls ihop, binds samman och förenas med sladdar och tejp, spännband och snören, resårband, gummisnoddar och klädnypor.

Maria Johanssons orgel

HISTORIA

I början spelade Maria Johansson på olika ställen i stan – på Odenplan, i Farsta, på Hötorget och på Norrmalmstorg, senare bara på Plattan på Sergels torg. Oftast spelade hon från mitt på dagen till fem på eftermiddagen. Hon beskrev sin verksamhet som missionär i boken *Nardus och spikar*, tryckt i september 1986.

Ofta spelade väckelsesånger av henne var "Pärleporten" och "Du klippa som brast för mig".

På en av fem pappskyltar med olika budskap på vagnen, står det: "Denna gatumission börjar 4-9-72 och slutar????????". Maria Johansson dog i november 2002, hennes änking Erik Johansson skänkte Kärran – det var så hon kallade den, "Kärran" – till Stadsmuseet samma år.

"Jag sparar en bit korv till dem som de får efter."

NAMN: Marie Edlund

BOR: "På andra sidan kanalen, skuggsidan".

GÖR: Jobbar som personalchef och HR-konsult.

Är det en del av hundpromenaden att passera det här gatuköket??

– Ja. Jag sparar en bit korv till dem som de får efter att jag ätit min korv, annars får jag inte äta ifred. Jag är förresten född och uppvuxen här borta på Tomtebogatan på sextiotalet.

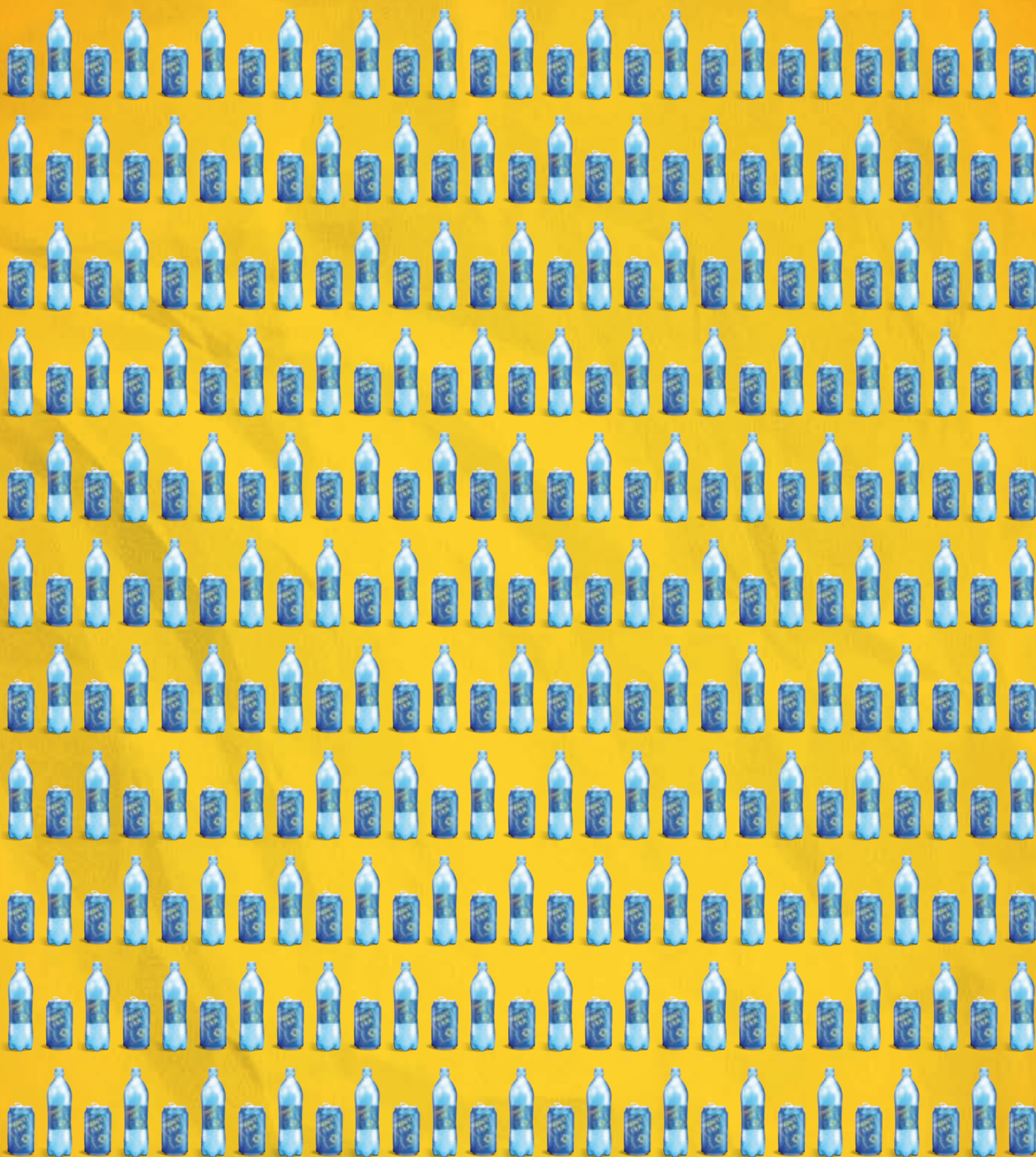
Hur ofta går du ut med hundarna?

– Jag går en morgonpromenad, på lunchen och på kvällen. Rex fyllde 11 år i går. Rex betyder ju kung, han bor på Kungsholmen... och så behöver han ju en Lady.

– Det är jättebra hundpromenader här utmed Kungsholmstrand och i Karlbergsparken.

TEXT **ULF STOLT**

FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Årsta, Frihamnen och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik.

Läs mer på www.pantamera.nu. Tack för att du pantar!

PANTAMERA

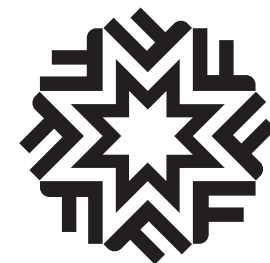
Foto: Hassan Hajjaj

Hassan Hajjaj

VOGUE, The Arab Issue | 14 februari – 7 juni

Hassan Hajjajs verk är fulla av färgprakt, fart och rytmiskt gung. De marockanska rötterna är väl synliga och mixas med uttryck från ett samtida London. Hajjajs konst fullkomligt bubblar av livsglädje, mönster, energi, rytm och uppfinningsrikedom. I bildspråket som förenar mode, pop-konst och politik är det marockanska arvet alltid närvarande.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet sön–ons 9–23, tors–lör 9–01 | fotografiska.se

Fotografiska

PARTNERS

